II

(Πράξεις για την ισχύ των οποίων δεν απαιτείται δημοσίευση)

ΕΠΙΤΡΟΠΗ

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

της 14ης Οκτωβρίου 1998

για την υπό όρους έγκριση των ενισχύσεων που χορήγησε η Γαλλία στη Societé Marseillaise de Crédit (SMC)

[κοινοποιηθείσα υπό τον αριθμό E(1998) 3210]

(Το κείμενο στη γαλλική γλώσσα είναι το μόνο αυθεντικό)

(Κείμενο που παρουσιάζει ενδιαφέρον για τον ΕΟΧ)

(1999/508/ΕΚ)

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ,

Έχοντας υπόψη:

τη συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, και ιδίως το άρθρο 93 παράγραφος 2 πρώτο εδάφιο,

τη συμφωνία για τον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο, και ιδίως το άρθρο 62 παράγραφος 1 στοιχείο α),

Αφού έδωσε στα ενδιαφερόμενα μέρη τη δυνατότητα να υποβάλουν τις παρατηρήσεις τους, σύμφωνα με τα προαναφερόμενα άρθρα,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Τον Ιούλιο του 1993 οι γαλλικές αρχές πληροφόρησαν την Επιτροπή για το σχέδιο της Γαλλίας να χορηγήσει στην τράπεζα Societé Marseillaise de Crédit (SMC), στην οποία το κράτος ήταν μοναδικός μέτοχος, κεφάλαιο ύψους 860 εκατομ. περίπου FRF, σε δύο δόσεις, κατά το χρονικό διάστημα μεταξύ Αυγούστου 1993 και των αρχών του 1994.

Αφού εξέτασε την υπόθεση και με βάση τις πληροφορίες που παρείχαν οι γαλλικές αρχές, οι υπηρεσίες της Επιτροπής έκριναν ότι οι πράξεις αυτές δεν περιείχαν στοιχεία κρατικής ενίσχυσης (επιστολή της 13ης Οκτωβρίου 1993, D/9462).

Με επιστολή της 3ης Οκτωβρίου 1996, η Επιτροπή κοινοποίησε στις γαλλικές αρχές την απόφαση [1] που έλαβε στις 18 Σεπτεμβρίου 1996 να κινήσει τη διαδικασία που προβλέπεται στο άρθρο 93 παράγραφος 2 της συνθήκης σχετικά με άλλα μέτρα στήριξης που παρείχε το κράτος στην SMC. Η Επιτροπή θεώρησε ότι τα μέτρα που ενδέχεται να περιέχουν στοιχεία ενίσχυσης κατά την έννοια του άρθρου 92 παράγραφος 1 της συνθήκης ήταν τα ακόλουθα: i) οι αυξήσεις κεφαλαίου που πραγματοποιήθηκαν κατά τα έτη 1994 και 1995, ύψους 1 241 εκατομ. FRF, και ii) η προβλεπόμενη για το 1996 αύξηση κεφαλαίου, ύψους 858 εκατομ. FRF.

Με την ίδια απόφαση, η Επιτροπή επιφυλάχθηκε του δικαιώματός της να επανεξετάσει τις πράξεις αύξησης κεφαλαίου που της κοινοποιήθηκαν το 1993, συνολικού ύψους 860 εκατομ. FRF, σε περίπτωση κατά την οποία από τα στοιχεία που συγκεντρώθηκαν στο πλαίσιο της διαδικασίας που προβλέπεται στο άρθρο 93 παράγραφος 2 της συνθήκης αποδεικνυόταν ότι η αξιολόγηση των υπηρεσιών της Επιτροπής κατά το 1993 είχε βασιστεί σε εσφαλμένα ή ανακριβή πληροφοριακά στοιχεία ή σε περίπτωση κατά την οποία συνέβησαν υλικές αλλαγές στις συνθήκες που οδήγησαν τις υπηρεσίες της Επιτροπής να διατυπώσουν ευνοϊκή γνώμη για την υπόθεση.

Με επιστολή της 23ης Ιουλίου 1998, η Επιτροπή κοινοποίησε στις γαλλικές αρχές την απόφαση [2] που είχε λάβει στις 14 Ιουλίου 1998 να επεκτείνει τη διαδικασία η οποία προβλέπεται στο άρθρο 93 παράγραφος 2 της συνθήκης, την οποία είχε κινήσει στις 18 Σεπτεμβρίου 1996, σε νέα αύξηση κεφαλαίου της SMC, ύψους 2 909 εκατομ. FRF, και με ανώτατο όριο εγγύησης 400 εκατομ. FRF για την κάλυψη ενδεχόμενων απαιτήσεων.

---

[1] ΕΕ C 49 της 19.2.1997, σ. 10.
[2] ΕΕ C 249 της 8.8.1998, σ. 11.

2. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΩΝ ΜΕΤΡΩΝ ΤΑ ΟΠΟΙΑ ΑΦΟΡΑ Η ΠΑΡΟΥΣΑ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

2.1. **Ιστορικό**

Η SMC είναι κρατική τράπεζα από το 1982, ημερομηνία της εθνικοποίησής της. Έχει νομική μορφή ανώνυμης εταιρείας που διέπεται από τις διατάξεις του νόμου της 24ης Ιουλίου 1966 για τις εμπορικές εταιρείες, του νόμου της 11ης Φεβρουαρίου 1982 για τις εθνικοποιήσεις και του νόμου περί τραπεζών της 24ης Ιανουαρίου 1984. Υπόκειται, επίσης, στο νόμο της 26ης Ιουλίου 1983 για τον εκδημοκρατισμό του δημόσιου τομέα και το διοικητικό της συμβούλιο αποτελείται από πέντε εκπροσώπους του κράτους, πέντε εκπροσώπους των μισθωτών που εκλέγονται από το προσωπικό και δύο προσωπικότητες που διορίζονται από τη γαλλική κυβέρνηση και επιλέγονται σε συνάρτηση με την πείρα τους. Ως τράπεζα καταθέσεων, ο βάσει του καταστατικού της σκοπός είναι να διεξάγει, τόσο στη Γαλλία όσο και στο εξωτερικό, οποιαδήποτε τραπεζική πράξη, να χορηγεί χρηματοδοτήσεις και να πραγματοποιεί μη πιστωτικές επιχειρηματικές δραστηριότητες. Δραστηριοποιείται κατά κύριο λόγο στη νότια Γαλλία, όπου η πελατεία της αποτελείται κατά κύριο λόγο από μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις και περιφερειακές βιομηχανίες, εμπόρους και ιδιώτες. Σημαντικοί πελάτες της SMC είναι οι μεγάλες επιχειρήσεις που είναι εγκατεστημένες στη νότιο Γαλλία, καθώς επαγγελματίες στον κλάδο των ακινήτων.

Το δίκτυο της SMC αποτελείται από 156 υποκαταστήματα στη νότιο Γαλλία και 6 υποκαταστήματα στο Παρίσι. Έχει, επίσης, στην ιδιοκτησία της έναν αριθμό θυγατρικών που ειδικεύονται σε εξωτραπεζικούς τομείς, ιδιαίτερα στη χρηματοδότηση του κλάδου των ακινήτων. Η SMC δεν έχει θυγατρικές στο εξωτερικό.

Το σύνολο του ισολογισμού της στα τέλη του 1997 ανερχόταν σε 23 000 εκατομ. FRF περίπου, ενώ το προσωπικό της σε 2 054 υπαλλήλους την ίδια ημερομηνία.

Η SMC υπήρξε αποδοτική μέχρι το 1990, το επίπεδο απόδοσής της όμως ήταν χαμηλό και ακολουθούσε πτωτική πορεία: από το 1987 μέχρι το 1990 η αποδοτικότητά της εκφρασμένη με το λόγο καθαρού αποτελέσματος και ιδίων κεφαλαίων σε ενοποιημένη βάση από 5 % μειώθηκε σε 1 %. Στη δεκαετία του 90, η SMC άρχισε να δραστηριοποιείται στην αγορά ακινήτων, τόσο η ίδια όσο και οι θυγατρικές οι ειδικευμένες στο συγκεκριμένο κλάδο. Οι δραστηριότητες αυτές οι οποίες αναλήφθηκαν πολύ γρήγορα και λίγο πριν την πτώση της αγοράς ακινήτων, συχνά με εσφαλμένα κριτήρια επιλογής και ανεπαρκή έλεγχο των κινδύνων, είχαν ως αποτέλεσμα σημαντικές ζημίες. Εξάλλου, το κόστος εκμετάλλευσης και ιδιαίτερα του προσωπικού, παρέμειναν σε εξαιρετικά υψηλό επίπεδο, τόσο σε απόλυτους όσο και σε μεμονωμένους όρους. Έτσι, όσον αφορά διάφορους δείκτες παραγωγικότητας («αριθμός προσωπικού/καθαρό τραπεζικό προϊόν», «αριθμός υψηλόβαθμων και στελεχών/αριθμός προσωπικού», «έξοδα προσωπικού/προσωπικό») η SMC παρέμεινε σε επίπεδα πολύ υψηλότερα του μέσου όρου σε συνάρτηση με τις τράπεζες που ανήκουν στη Γαλλική Ένωση Τραπεζών.

Από το 1991 η SMC άρχισε να εμφανίζει ζημίες, οι οποίες σήμερα ανέρχονται συνολικά σε ενοποιημένη βάση σε 6 110 εκατομ. FRF (1991: − 11 εκατομ. FRF, 1992: − 451 εκατομ. FRF, 1993: − 317 εκατομ. FRF, 1994: − 1 257 εκατομ. FRF, 1995: − 952, 1996: − 22, 1997: − 3 100) Κατ' αυτόν τον τρόπο, το κράτος ως μέτοχος χρειάστηκε να προβεί επανειλημμένα σε ανακεφαλαιοποίηση της SMC για να της επιτρέψει να τηρήσει τους ευρωπαϊκούς κανόνες ρευστότητας που απαιτούνται για τις τράπεζες.

Η ζημία του 1994, η οποία ήταν σχεδόν ίση με το σύνολο των ιδίων κεφαλαίων της, οφείλεται στο υψηλό επίπεδο επιμερισμού για προβλέψεις, που ζήτησε η γαλλική εποπτική τραπεζική αρχή μετά από την έρευνα που διεξήγαγε για την τράπεζα [3].

Το 1995 η SMC εμφάνισε ζημία 952 εκατομ. FRF σε ενοποιημένη βάση. Οι ζημίες αυτές συνδέονται με προβλέψεις ύψους 330 εκατομ. FRF για θυγατρικές οι οποίες δραστηριοποιούνταν στον κλάδο των ακινήτων, στις οποίες πρέπει να προστεθούν 330 εκατομ. FRF προβλέψεων για επισφαλείς απαιτήσεις (από τις οποίες 80 εκατομ. FRF στον κλάδο των ακινήτων). Σύμφωνα με τις γαλλικές αρχές, προβλέψεις του ύψους αυτού οφείλονται στη συνεχιζόμενη το 1995 οικονομική κρίση που έπληξε ιδιαίτερα τη νότιο Γαλλία, καθώς και σε ανεπαρκή έλεγχο των υποχρεώσεων από πλευράς SMC. Εξάλλου, τα έξοδα εκμετάλλευσης παρέμειναν πολύ υψηλά σε συνάρτηση με τους όρους της αγοράς και σε σχέση με τους ανταγωνιστές.

Παρά την οικονομική εξυγίανση που πραγματοποιήθηκε το 1994 και το 1995, η SMC εξακολούθησε να παρουσιάζει ζημίες. Χαρακτηριστικό των αποτελεσμάτων του οικονομικού έτους 1996 υπήρξαν και πάλι οι δαπάνες για προβλέψεις. Χρειάστηκε να καταβληθεί σημαντική προσπάθεια όσον αφορά προβλέψεις για επισφαλείς απαιτήσεις, τραπεζικές, πράξεις χρηματοδοτικής μίσθωσης ή ζημίες από απαιτήσεις προγραμμάτων για ακίνητα. Εξαιρουμένων των θυγατρικών, οι συνολικές προβλέψεις και εκκαθαρίσεις επισφαλών απαιτήσεων πελατών και αγαθών χρηματοδοτικής μίσθωσης ανέρχονται σε 246 εκατομ. FRF. Από αυτά, 48 εκατομ. FRF αφορούν τους επαγγελματίες του κλάδου των ακινήτων και 198 εκατομ. FRF τις λοιπές πιστώσεις σε πελάτες.

Παρά τις προσπάθειες εξυγίανσης που είχαν ως αποτέλεσμα την πώληση παγίων στοιχείων του ενεργητικού μη στρατηγικής σημασίας, την καλύτερη επιλογή πελατών και τη μείωση των δαπανών, η SMC δεν κατόρθωσε να ισοσκελίσει τους λογαριασμούς της το πρώτο εξάμηνο του 1997, δεδομένου ότι εμφάνισε ζημία ύψους 1,8 εκατομ. FRF σε ενοποιημένη βάση. Το αποτέλεσμα αυτό αποτέλεσε το αντικείμενο διεξοδικής εξέτασης που διεξήγαγε η νέα διοίκηση που τέθηκε επικεφαλής της SMC το Νοέμβριο του 1997, προκειμένου να προτείνει λύσεις οι οποίες θα εξασφάλιζαν τη μελλοντική επιβίωση της τράπεζας. Μετά τους λογιστικούς ελέγχους που πραγματοποιήθηκαν από ανεξάρτητους εμπειρογνώμονες, διαπιστώθηκε ότι οι ανάγκες πρόσθετων προβλέψεων [4] ήταν τόσο σημαντικές ώστε υπερέβαιναν το ποσό των ιδίων κεφαλαίων της

---

[3] Πρόκειται καταρχήν να προβλέψεις σχετικές με συναλλαγές επί ακινήτων συνολικής αξίας 555 εκατομ. FRF (εκ των οποίων 320 εκατομ. FRF αφορούσαν μόνον το κτίριο της οδού Auber στο Παρίσι. Πρέπει να σημειωθεί ότι το 1990 τα κεφαλαιακά κέρδη ύψους 570,5 εκατομ. FRF από πράξεις προώθησης ακινήτων του παρισινού υποκαταστήματος επέτρεψαν στην SMC να αντισταθμίσει τις τρέχουσες ζημίες του λογιστικού έτους με έκτακτα έσοδα της τάξης των 400 εκατομ. FRF περίπου. Ωστόσο, τη συγκεκριμένη χρονική στιγμή, το κύμα κερδοσκοπίας στην αγορά ακινήτων ήταν στο υψηλότερο δυνατό επίπεδο). Στις προβλέψεις αυτές προστίθενται ζημίες από πράξεις swap και κεφαλαιακές ζημίες από αναταξινόμηση ενός πακέτου μακροπρόθεσμων τίτλων ύψους 294 εκατομ. FRF. Στο ποσό αυτό πρέπει να προστεθούν 191 εκατομ. FRF προβλέψεων για την κάλυψη προγενέστερων επισφαλών απαιτήσεων και 240 εκατομ. FRF προβλέψεων για τα δάνεια στις μικρές και μεσαίες επιχειρίσεις του έτους 1994.

[4] Το συνολικό ποσό των πρόσθετων προβλέψεων που πρότεινε ο ανεξάρτητος εξωτερικός ελεγκτής ανέρχεται σε 2,2 δις FRF που κατανεμείζονται ως εξής: χαρτοφυλάκιο δανεισμού, 757 εκατομ. FRF, επισφαλείς απαιτήσεις, 368 εκατομ. FRF, θυγατρικές 230 εκατομ. FRF, παθητικό εταιρικού κεφαλαίου, 416 εκατομ. FRF, πάγια στοιχεία ενεργητικού ή απαιτήσεις του κλάδου των ακινήτων, 227 εκατομ. FRF, λοιπά 245 εκατομ. FRF.

τράπεζας που απέμεναν και ότι η τράπεζα βρισκόταν σε μια κατάσταση που δεν συμβιβαζόταν με τις κανονιστικές και εποπτικές ρυθμίσεις στις οποίες υπόκειτο.

Υπό τις προϋποθέσεις αυτές, το κράτος, ως μοναδικός μέτοχος της SMC, έκρινε ότι η μόνη λύση για τη μελλοντική επιβίωση της τράπεζας ήταν η ανακεφαλαιοποίηση και παράλληλα η σύνδεσή της με έναν εταίρο ικανό να φέρει επιτυχώς εις πέρας την αναδιάρθρωση της επιχείρησης. Στις 22 Απριλίου 1998 άρχισε η διαδικασία πώλησης της SMC με τη δημοσίευση στην *Επίσημη Εφημερίδα της Γαλλικής Δημοκρατίας* της πρόσκλησης μεταβίβασης της τράπεζας με συνολική ή μερική πώληση χωρίς συγγραφή υποχρεώσεων. Έγιναν επαφές με 16 τράπεζες [5] εκ των οποίων δόθηκε σε τέσσερις η πρόσβαση σε πληροφοριακά στοιχεία [6] και μόνο μία, η Banque Chaix, υπέβαλε οριστική προσφορά. Στις 12 Ιουνίου του 1998 η Bancque Chaix, θυγατρική της Crédit Commercial de France (CCF), γαλλικός ιδιωτικός τραπεζικός όμιλος που διαθέτει, στον τομέα της λιανικής τραπεζικής, εθνικό δίκτυο και σύνολο περιφρειακών τραπεζών, υπέγραψε τη σύμβαση για την εξαγορά των μετοχών της SMC. Την ίδια ημέρα το διοικητικό συμβούλιο της SMC ενέκρινε τη λογιστική κατάσταση του 1997, η οποία ενεφάνιζε ζημίες 3 100 εκατομ. FRF σε ενοποιημένη βάση, γεγονός που συνεπαγόνταν ανάγκες ανακεφαλαιοποίησης ύψους 2 909 εκατομ. FRF για να ανασυσταθεί το κατώτατο όριο των ιδίων όρων που απαιτείται από τους κανόνες προληπτικής εποπτείας. Πριν από την πώληση της τράπεζας το κράτος αποφάσισε να προβεί σε μια τελευταία ανακεφαλαιοποίηση ύψους 2 909 FRF και να χορηγήσει συμπληρωματική εγγύηση στον αγοραστή της τάξης των 423 εκατομ. FRF.

Πίνακας 1

SMC: βασικοί οικονομικοί δείκτες

(εκατομ. FRF)

	1992	1993	1994	1995	1996	1997
Συνολικά λειτουργικά έσοδα	1 240	1 353	1 023	977	1 442	1 211
Γενικά έξοδα και αποσβέσεις	1 344	1 334	1 262	1 204	1 170	1 158
Ακαθάριστα κέρδη ή ζημίες	– 104	18	– 239	– 228	272	53
Καθαρά κέρδη ή ζημίες	– 451	– 317	– 1 257	– 952	– 22	– 3 100
Σύνολο ισολογισμού	27 587	26 100	26 812	25 634	23 860	23 149
Εταιρικό κεφάλαιο	1 106	1 300 [1]	2 147 [1]	1 755 [1]	835	797

[1] Συμπεριλαμβανομένης της ανακεφαλαιοποίησης που πραγματοποιήθηκε κατά τα έτη 1993, 1994 και 1995.
Πηγή: ετήσιες εκθέσεις της SMC 1992-1997

2.2. **Οι λόγοι που οδήγησαν στην κίνηση της διαδικασίας που προβλέπεται στο άρθρο 93 παράγραφος 2 της συνθήκης στις 18 Σεπτεμβρίου 1996 και στην επέκτασή της στις 14 Ιουλίου 1998**

Όταν η Επιτροπή αποφάσισε να κινήσει τη διαδικασία στις 18 Σεπτεμβρίου 1996, έκρινε ότι οι αυξήσεις κεφαλαίου που πραγματοποιήθηκαν κατά τα έτη 1994 και 1995, συνολικού ποσού 1 241 εκατομ. FRF (στο πλαίσιο των λογαριασμών του 1994), και η προβλεπόμενη για το 1996 αύξηση κεφαλαίου, ύψους 858 εκατομ. FRF, ήταν πιθανόν να περιείχαν στοιχεία κρατικής ενίσχυσης κατά την έννοια του άρθρου 92 παράγραφος 1 της συνθήκης.

Τόνισε ότι οι εν λόγω ανακεφαλαιοποιήσεις συνολικού ποσού 2 099 εκατομ. FRF είχαν καταστεί αναγκαίες για την επιβίωση της SMC, εφόσον τα μέτρα του προγράμματος ανάκαμψης που καταρτίστηκε το 1993 είχαν αποτύχει. Επισήμανε, επίσης, ότι δεν υπήρχε κανένα πρόγραμμα αναδιάρθρωσης το οποίο θα επέτρεπε, σε λογικά χρονικά πλαίσια, την επιβίωση της επιχείρησης μακροπρόθεσμα. Εξάλλου, δεν αποδείχθηκε βάσιμο ότι το κόστος μιας ελεγχόμενης εκκαθάρισης θα ήταν υψηλότερο από το κόστος των πράξεων ανακεφαλαιοποίησης, όπως πίστευαν οι γαλλικές αρχές. Όπως, επίσης, δεν αποδείχθηκε ότι οι εν λόγω ανακεφαλαιοποιήσεις περιορίστηκαν στο αυστηρά αναγκαίο επίπεδο.

Τέλος, παρά το γεγονός ότι οι υπηρεσίες της Επιτροπής είχαν διατυπώσει ευνοϊκή γνώμη για τις αυξήσεις κεφαλαίου, ύψους 860 εκατομ. FRF, που κοινοποιήθηκαν το 1993, η Επιτροπή επιφυλάχθηκε να ελέγξει κατά πόσον η αξιολόγησή τους είχε βασιστεί σε εσφαλμένα ή ανακριβή πληροφοριακά στοιχεία ή κατά πόσον συνέβησαν στο μεταξύ υλικές αλλαγές των συνθηκών οι οποίες ενδέχεται να μετέβαλαν την αξιολόγηση που είχε γίνει την εποχή εκείνη. Σε περίπτωση που διαπιστωνόταν είτε το ένα είτε το άλλο, οι ανακεφαλαιοποιήσεις συνολικού ποσού 860 εκατομ. FRF που κοινοποιήθηκαν το 1993 θα μπορούσαν να θεωρηθούν επίσης ως κρατικές ενισχύσεις.

Για παρεμφερείς λόγους με αυτούς που αναφέρονται ανωτέρω, όταν κινήθηκε η διαδικασία της 18ης Σεπτεμβρίου 1996, η Επιτροπή αποφάσισε στις 14 Ιουλίου 1998 ότι τα νέα μέτρα στήριξης της SMC, που συνίσταντο σε αύξηση κεφαλαίου ύψους 2 909 εκατομ. FRF και σε πρόσθετο ανώτατο όριο εγγυήσεων 400 εκατομ. FRF, ήταν πιθανόν να περιέχουν στοιχεία κρατικής ενίσχυσης. Τόνισε, επίσης, ότι ήταν σκόπιμο να ελεγχθεί, στο πλαίσιο της παρούσας διαδικασίας, αφενός μεν εάν οι όροι της διαδικασίας ιδιωτικοποίησης ενδέχεται να συνεπάγονται ενίσχυση προς την

[5] ABN AMRO, Argentaria (Ισπανία), Banco de Santander (Ισπανία), Banque Chaix, Banque Nationale de Paris, BBV (Ισπανία), BCH (Ισπανία), Caisse d'Épargne Provence-Alpes-Corse, Carron & Cie (Korkmaz Yigit Holding, Τουρκία), Cie Financière Edmond de Rothschild, Crédit Agricole, Crédit Mutuel, Groupe Banques Populaires, La Caixe (Ισπανία), San Paolo (Ιταλία) και Société Générale.

[6] Banque Chaix, Banque Nationale de Paris, Caisse d'Épargne Provence-Alpes-Corse και Société Générale.

SMC και αφετέρου εάν, λαμβανομένης υπόψη της διαδικασίας ιδιωτικοποίησης, η τιμή πώλησης ήταν πιθανόν να περιέχει στοιχείο ενίσχυσης προς τον αγοραστή.

3. ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΠΟΥ ΔΙΑΤΥΠΩΣΑΝ ΤΑ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΜΕΝΑ ΜΕΡΗ

Μετά τη δημοσίευση της αρχικής απόφασης για την κίνηση της διαδικασίας στην *Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων* εστάλησαν στην Επιτροπή οι ακόλουθες παρατηρήσεις.

Στο πλαίσιο της διαδικασίας που κινήθηκε στις 18 Σεπτεμβρίου 1996, η Société Générale (SG) σε επιστολή που διαβίβασε στις 25 Φεβρουαρίου στην Επιτροπή διατύπωσε συγκεκριμένη παρατήρηση για την άποψη της Επιτροπής σχετικά με το κόστος που έπρεπε να αναλάβει το κράτος υπό την ιδιότητά του ως μετόχου σε περίπτωση εκκαθάρισης της SMC. Η SG πρόβαλε το επιχείρημα ότι η αρχή της περιορισμένης ευθύνης του μετόχου δεν εφαρμόζεται στον κύριο μέτοχο μιας τράπεζας, ο οποίος φέρει την πρόσθετη ευθύνη να διαφυλάττει την εμπιστοσύνη των καταθετών και των αγορών. Ως προς το συγκεκριμένο θέμα η SG έκανε μνεία του πρώτου εδαφίου του άρθρου 52 του γαλλικού νόμου περί τραπεζών της 24ης Ιανουαρίου 1984, σύμφωνα με το οποίο ο διοικητής της Τράπεζας της Γαλλίας «*υποχρεούται*» να καλέσει τους μετόχους μιας προβληματικής τράπεζας να παράσχουν την αναγκαία στήριξη. Σύμφωνα με την SG «*είναι αυτονόητο ότι μέτοχος πλειοψηφίας δεν μπορεί να εξαιρεθεί, σε περίπτωση δυσχερειών, από την υποχρέωση να εγγυηθεί το καθαρό παθητικό μιας τράπεζας.*»

Με επιστολή της 5ης Μαρτίου 1997, η Ένωση Γαλλικών Τραπεζών ενίσχυσε την άποψη της SG, παρατηρώντας ιδιαίτερα ότι η περιορισμένη ευθύνη του μετόχου μιας τράπεζας μετριάζεται ουσιαστικότατα από το πρώτο εδάφιο του άρθρου 52 του προαναφερόμενου γαλλικού νόμου περί τραπεζών. Συγκεκριμένα, ανέφερε ότι αν γίνει δεκτό ότι ο μέτοχος είναι υπεύθυνος μόνο για τη συμμετοχή του θα πάψει να υφίσταται η ουσία της αποτελεσματικότητας των προληπτικών μέτρων και των μέτρων εξυγίανσης των πιστωτικών ιδρυμάτων, γεγονός που θα μπορούσε να οδηγήσει, κατά την άποψη της AFB, σε αποτυχίες και δικαστικές εκκαθαρίσεις τραπεζικών ιδρυμάτων, οι οποίες ουδόλως θα συνεισέφεραν στην παγίωση της εμπιστοσύνης των πιστωτών ή στην ορθή λειτουργία της οικονομίας ([7]).

Μετά την παράταση της παρούσας διαδικασίας που αποφασίστηκε στις 14 Ιουλίου 1998, η Επιτροπή δεν έλαβε παρατηρήσεις από ενδιαφερόμενα τρίτα μέρη.

4. ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΠΟΥ ΥΠΕΡΒΑΛΑΝ ΟΙ ΓΑΛΛΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ

Με επιστολή της 3ης Δεκεμβρίου 1996 οι γαλλικές αρχές απηύθυναν στην Επιτροπή τις παρατηρήσεις τους υπεραμυνόμενες των μέτρων για τα οποία κινήθηκε η διαδικασία που προβλέπεται στο άρθρο 93 παράγραφος 2 της συνθήκης. Τις παρατηρήσεις τους συμπλήρωσαν με επιστολές που διαβίβασαν στις 3 Δεκεμβρίου 1996, στις 7 και στις 21 Απριλίου 1997, στις 26 Αυγούστου και στις 10 Δεκεμβρίου 1997 και στις 19 Ιουνίου και στις 25 Ιουνίου 1998. Δεδομένου ότι οι επιστολές αυτές οδήγησαν την Επιτροπή στο να επεκτείνει τη διαδικασία, οι γαλλικές αρχές απηύθυναν στις 28 Ιουλίου, στις 12 Αυγούστου και στις 11 Σεπτεμβρίου 1998, συμπληρωματικές παρατηρήσεις.

4.1. **Οι ανακεφαλαιοποιήσεις**

Στην επιστολή τους της 3ης Δεκεμβρίου 1996 οι γαλλικές αρχές επεσήμαιναν ότι είχαν τηρηθεί οι βασικές συνιστώσες του προγράμματος ανάκαμψης της SMC, που είχε κοινοποιηθεί τον Ιούλιο του 1993, όσον αφορά ιδιαίτερα το θέμα της μείωσης των κοινωνικών δαπανών. Οι χαμηλές επιδόσεις που ενεφάνισε η SMC το 1994, ωστόσο, οφείλονται στη χαμηλότερη από την προβλεφθείσα βελτίωση του καθαρού τραπεζικού προϊόντος και στην αύξηση, αντί της αναμενόμενης μείωσης, των προβλέψεων και του κόστους των επισφαλών απαιτήσεων.

Με επιστολή τους της 26ης Αυγούστου 1997 οι γαλλικές αρχές δήλωσαν ότι οι ανακεφαλαιοποιήσεις που πραγματοποίησε το κράτος υπέρ της SMC δεν στρέβλωναν ούτε υπήρχε κίνδυνος να στρεβλώσουν τον ανταγωνισμό. Πρώτον, επισήμαναν ότι η SMC δεν ασκούσε τιμολογιακή πολιτική η οποία στρέβλωνε τον ανταγωνισμό μεταξύ τραπεζικών ιδρυμάτων, δεδομένου ότι τα επιτόκια των πιστώσεων που χορηγούσε στους πελάτες της ήταν υψηλότερα από αυτά που προσέφεραν οι ανταγωνιστές της και η τιμολόγηση των υπηρεσιών που προσέφερε συγκαταλεγόταν στον υψηλό μέσο όρο των τιμών που πρότειναν οι τράπεζες της περιοχής. Δεύτερον, βεβαίωναν ότι η SMC δεν ενίσχυσε την ανταγωνιστική της θέση εις βάρος άλλων τραπεζικών ιδρυμάτων, δεδομένου ότι από το 1994 το μερίδιο της αγοράς της μειωνόταν σταδιακά και ο αριθμός των πελατών της είχε παραμείνει στάσιμος.

Στις επιστολές τους της 10ης Δεκεμβρίου 1997, της 18ης Ιουνίου και της 25ης Ιουνίου 1998 οι γαλλικές αρχές ανέφεραν ότι, παρά τις προσπάθειες εξυγίανσης που καταβλήθηκαν με την πώληση παγίων στοιχείων μη στρατηγικής σημασίας, την καλύτερη επιλογή πελατών και τη μείωση των δαπανών, η SMC δεν κατόρθωσε να ισοσκελίσει τους λογαριασμούς της κατά το πρώτο εξάμηνο του 1997. Μετά από την εις βάθος ανάλυση και τους διεξοδικούς λογιστικούς ελέγχους που διεξήγαγε η νέα διοίκηση της τράπεζας και γραφεία ανεξάρτητων εμπειρογνωμόνων, οι γαλλικές αρχές ανήγγειλαν ότι η μόνη λύση για να επιβιώσει η τράπεζα στο μέλλον ήταν να συνδεθεί με έναν εταίρο που διέθετε την απαραίτητη τεχνογνωσία για να ολοκληρώσει επιτυχώς την αναδιάρθρωση της επιχείρησης. Η απόφαση για την τελευταία ανακεφαλαιοποίηση της SMC με εισφορά κεφαλαίου 2,9 δισεκατομ. FRF και τη χορήγηση εγγύησης 400 εκατομ. FRF περίπου επέτρεψε, σύμφωνα με την άποψη των γαλλικών αρχών, την πώληση της τράπεζας σε ιδιώτη αγοραστή που ανέλαβε την αναδιάρθρωσή της.

4.2. **Το κόστος της εκκαθάρισης**

Στο πλαίσιο της διαδικασίας που κινήθηκε στις 18 Σεπτεμβρίου 1998 και με επιστολή της 16ης Απριλίου 1997, οι γαλλικές αρχές και η Ένωση Γαλλικών Τραπεζών ενίσχυσαν την άποψη της SG,

([7]) Στις αρχές Αυγούστου του 1997 έστειλε επιστολή και ο διοικητής της Τράπεζας της Γαλλίας, η οποία όμως ήταν εκπρόθεσμη.

παρατηρώντας ιδιαίτερα ότι τρεις νομοθετικές διατάξεις μετρίαζαν ουσιαστικότατα τον κανόνα της περιορισμένης ευθύνης του μετόχου μιας τράπεζας: το πρώτο εδάφιο του άρθρου 52 του προαναφερθέντος νόμου περί τραπεζών, το άρθρο 180 του νόμου της 25ης Ιανουαρίου 1985 για την ανάκαμψη και τη δικαστική εκκαθάριση, βάσει του οποίου επιτρέπεται να υποχρεωθούν οι de facto ή de jure διοικούντες που διέπραξαν διαχειριστικό σφάλμα να καλύψουν το σύνολο ή τμήμα του εταιρικού κεφαλαίου, και το άρθρο 1382 του ποινικού κώδικα, βάσει του οποίου το άτομο το οποίο λόγω πλημμελούς συμπεριφοράς προκάλεσε βλάβη σε κάποιον φέρει την ευθύνη για τη βλάβη αυτή ([8]).

Τέλος, στη συγκεκριμένη περίπτωση της SMC, οι γαλλικές αρχές, με επιστολή τους της 21ης Απριλίου 1997, παρουσίασαν μια αξιολόγηση του κόστους εκκαθάρισης σε περίπτωση φιλικού διακανονισμού. Βεβαίωναν ότι, εάν το κράτος αποφάσιζε να προβεί σε εκκαθάριση με φιλικό διακανονισμό της SMC στις αρχές του 1995 αντί να εισφέρει ίδια κεφάλαια, το κόστος της εκκαθάρισης αυτής θα ήταν της τάξης των 4,7 δισεκατομ. FRF.

5. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΩΝ ΜΕΤΡΩΝ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ

5.1. **Στρέβλωση του εμπορίου μεταξύ κρατών μελών**

Η ελευθέρωση των χρηματοοικονομικών υπηρεσιών και η ανάπτυξη της κοινής αγοράς χρηματοοικονομικών υπηρεσιών είχαν ως αποτέλεσμα να καταστήσουν το ενδοκοινοτικό εμπόριο όλο και περισσότερο ευαίσθητο στις στρεβλώσεις του ανταγωνισμού. Παρά το ότι καταρχήν οι τράπεζες μπορούν να ασκούν τις δραστηριότητές τους, οι οποίες επικεντρώνονται κατά κύριο λόγο στο να δέχονται καταθέσεις και να χορηγούν δάνεια, χωρίς γεωγραφικούς περιορισμούς, αντιμετωπίζουν προβλήματα στην επέκταση των δραστηριοτήτων τους στο εξωτερικό ([9]). Τα προβλήματα αυτά οφείλονται συχνά στις στέρεες βάσεις των εθνικών τραπεζών σε τοπικό επίπεδο, γεγονός που καθιστά δαπανηρότερη την είσοδο ξένων ανταγωνιστών στην αγορά. Δεδομένου ότι η ελευθέρωση των κινήσεων κεφαλαίων θα διευκολύνει όλο και περισσότερο τις τράπεζες να προσφέρουν τις υπηρεσίες τους σε άλλα κράτη μέλη, όπως για παράδειγμα συμβαίνει ήδη με την Crédit Lyonnais, την Deutsche Bank και την Westdeutsche Landesbank, οποιαδήποτε ενίσχυση που χορηγείται σε μια τοπική τράπεζα ενδέχεται να παρεμποδίσει αυτήν την εξέλιξη.

Εξάλλου, ο ανταγωνισμός μεταξύ χρηματοδοτικών ιδρυμάτων εντός της Κοινότητας εντείνεται αισθητά στο πλαίσιο της οικονομικής και νομισματικής ένωσης. Με τη δημιουργία του ενιαίου νομίσματος, το εμπόριο στο εσωτερικό της Κοινότητας θα αναπτυχθεί χωρίς κινδύνους ή κόστος συναλλάγματος, με αποτέλεσμα να οξυνθούν οι στρεβλώσεις του ανταγωνισμού που προκαλούνται από τις κρατικές ενισχύσεις, οι οποίες στο παρελθόν ήταν περιορισμένες στις εθνικές αγορές των κρατών μελών.

Οι ενισχύσεις που αποσκοπούν στην επιβίωση εθνικών πιστωτικών ιδρυμάτων με περιφερειακό πεδίο δραστηριοτήτων, παρά την ελλιπή αποδοτικότητά τους και την ανεπάρκειά τους ως προς την αντιμετώπιση των προκλήσεων του ανταγωνισμού, όπως αυτές που χορηγήθηκαν στην SMC, ενδέχεται, κατά συνέπεια, να στρεβλώσουν τον ανταγωνισμό σε κοινοτικό επίπεδο, όταν καθιστούν δυσχερέστερη την είσοδο ξένων τραπεζών στις περιφερειακές τραπεζικές αγορές της Γαλλίας.

Συνεπώς, εάν τα εν λόγω μέτρα περιέχουν στοιχεία ενισχύσεων, πρέπει να θεωρηθεί ότι εμπίπτουν στο άρθρο 92 παράγραφος 1 της συνθήκης, εφόσον συνιστούν κρατικές ενισχύσεις που στρεβλώνουν τον ανταγωνισμό κατά τρόπο που ενδέχεται να επηρεάζει το ενδοκοινοτικό εμπόριο.

5.2. **Χαρακτήρας των υπό εξέταση μέτρων στο πλαίσιο της παρούσας διαδικασίας**

5.2.1. *Η διαδικασία πώλησης της SMC*

Όταν η Επιτροπή στις 14 Ιουλίου 1998 επέκτεινε την παρούσα διαδικασία επισήμανε την ανάγκη να ελεγχθεί κατά πόσον οι όροι υπό τους οποίους έγινε η διαδικασία ιδιωτικοποίησης ενείχαν, ενδεχομένως, στοιχείο ενίσχυσης προς την SMC ή προς τον αγοραστή.

Στην XXIII έκθεση επί της πολιτικής ανταγωνισμού 1993, η Επιτροπή εξέθετε τη θέση της σχετικά με τις ιδιωτικοποιήσεις ([10]), αναφέροντας τις περιπτώσεις κατά τις οποίες μια πράξη θεωρείται ότι δεν περιέχει στοιχεία ενίσχυσης και τις πράξεις για τις οποίες απαιτείται κοινοποίηση, εφόσον υπάρχει υπόνοια ότι υπάρχει κάποιου είδους ενίσχυση κατά τη διαδικασία ιδιωτικοποίησης. Οι αρχές αυτές προβλέπουν κατά κύριο λόγο ότι αποκλείεται η ύπαρξη ενίσχυσης και ότι δεν χρειάζεται να γίνει κοινοποίηση εφόσον τηρηθούν οι ακόλουθες προϋποθέσεις:

— η πώληση πραγματοποιείται με δημόσια πρόσκληση υποβολής προσφορών χωρίς όρους,

— η πώληση πραγματοποιείται κατά τρόπο και υπό προϋποθέσεις διαφανείς, που δεν εισάγουν διακρίσεις,

— η επιχείρηση πωλείται στον πλειοδότη,

— τα ενδιαφερόμενα μέρη έχουν επαρκή χρόνο για να υποβάλουν την προσφορά τους και διαθέτουν όλα τα πληροφοριακά στοιχεία για να είναι σε θέση να κάνουν σωστή αξιολόγηση.

([8]) Βλέπε υποσημείωση 7.

([9]) Η είσοδος ξένων τραπεζών στη γαλλική αγορά, η οποία είναι ένα σχετικά πρόσφατο φαινόμενο, αυξήθηκε συνολικά κατά 8 % στα τέλη του 1993, αλλά μειώθηκε σε 7,7 % το 1994.

([10]) Βλέπε σημείο 403, σ. 277. Ο Γενικός Διευθυντής της ΓΔ Ανταγωνισμού είχε ήδη πληροφορήσει τις γαλλικές αρχές σχετικά με τη θέση της Επιτροπής με επιστολή του της 14ης Ιουλίου 1993.

Αντίθετα, μια πώληση ενδέχεται να περιλαμβάνει στοιχεία κρατικής ενίσχυσης στις ακόλουθες περιπτώσεις:

— η πώληση πραγματοποιείται με κλειστή διαδικασία ή με τη συνολική ή μερική της πώληση σε άλλες επιχειρήσεις (στην περίπτωση αυτή, εάν η τιμή δεν είναι η τιμή της αγοράς, αλλά κατώτερη, ενδέχεται να υπάρχει ενίσχυση στον αγοραστή), ή

— η πώληση της οποίας προηγήθηκε διαγραφή του χρέους από το κράτος, άλλες δημόσιες επιχειρήσεις ή οποιαδήποτε δημόσια αρχή, περίπτωση κατά την οποία χορηγείται ενίσχυση στην επιχείρηση που δέχεται την εισφορά κεφαλαίου,

— η πώληση της οποίας προηγήθηκε μετατροπή του χρέους σε μετοχικό κεφάλαιο ή αύξηση κεφαλαίου, περίπτωση κατά την οποία χορηγείται ενίσχυση στην επιχείρηση που δέχεται την εισφορά κεφαλαίου, ή

— η πώληση με όρους που δεν είναι αποδεκτοί σε συναλλαγές που πραγματοποιούνται μεταξύ επενδυτών σε μια οικονομία αγοράς.

Εάν στην προκειμένη περίπτωση συνάγεται εκ πρώτης όψεως ότι η συγκεκριμένη πράξη πώλησης ενδέχεται να περιλάμβανε ενίσχυση τόσο στον αγοραστή όσο και στην SMC, δεδομένου ότι πραγματοποιήθηκε με συνολική ή μερική της πώληση σε άλλες επιχειρήσεις και προηγήθηκε αύξηση κεφαλαίου, η διεξοδικότερη ανάλυση της διαδικασίας που ακολουθήθηκε καταδείχνει ωστόσο ότι εξασφαλίστηκε η απαιτούμενη διαφάνεια και αμεροληψία.

Μετά τη δημοσίευση του δελτίου Τύπου του υπουργού Strauss-Kahn στις 21 Απριλίου του περασμένου έτους και τη δημοσίευση, στην *Επίσημη Εφημερίδα της Γαλλικής Δημοκρατίας* της πρόσκλησης μεταβίβασης της SMC με μερική ή συνολική πώλησή της χωρίς συγγραφή υποχρεώσεων στις 22 Απριλίου, η Lazard Frères et Compagnie, ενεργώντας υπό την ιδιότητά της ως συμβούλου του Δημοσίου Ταμείου, ήλθε σε επαφή με 16 οργανισμούς γαλλικούς και του εξωτερικού: ABN AMRO, Argentaria (Ισπανία), Banco de Santander (Ισπανία), Banque Chaix, Banque Nationale de Paris, BBV (Ισπανία), BCH (Ισπανία), Caisse d'Épargne Provence-Alpes-Corse, Carron & Cie (Korkmaz Yigit Holding, Τουρκία), Cie Financière Edmond de Rothschild, Crédit Agricole, Crédit Mutuel, Groupe Banques Populaires, La Caixa (Ισπανία), San Paolo (Ιταλία) και Société Générale. Τέσσερις από αυτές ζήτησαν πρόσβαση σε πληροφοριακά στοιχεία: η Banque Chaix, η Banque Nationale de Paris, η Caisse d'Épargne Provence-Alpes-Corse και η Société Générale. Μόνον η Banque Chaix κατέθεσε στις 3 Ιουνίου 1998 οριστική προσφορά εξαγοράς της SMC.

Όλες οι τράπεζες με τις οποίες έγιναν επαφές και οι οποίες εξεδήλωσαν ενδιαφέρον για την εξαγορά της SMC ενημερώθηκαν για το γεγονός ότι, πριν από την πώληση, θα γινόταν ανακεφαλαιοποίηση της SMC σε επίπεδο που θα της επιτρέπει να τηρεί τους συντελεστές ρευστότητας που είναι επιβεβλημένοι από τους ευρωπαϊκούς κανόνες προληπτικής εποπτείας, αφού ληφθούν υπόψη τα αποτελέσματα του λογιστικού έτους 1997 σε ενοποιημένη βάση. Στους υποψηφίους οι οποίοι είχαν πρόσβαση στα πληροφοριακά στοιχεία, δόθηκε ένα σχέδιο σύμβασης πώλησης της SMC, στο οποίο αναφερόταν το ποσό της ανακεφαλαιοποίησης και ζητείτο από τους ενδιαφερομένους να προσδιορίσουν το ποσό της εγγύησης για οποιαδήποτε ζημία που θα προέκυπτε από παθητικό του οποίου η προέλευση δεν έγινε γνωστή ή από φορολογικές υποχρεώσεις οι οποίες είχαν μεν εντοπιστεί αλλά ήταν αβέβαιου ύψους. Η εγγύηση για τον φορολογικό κίνδυνο αξιολογήθηκε από τον ανεξάρτητο ελεγκτή σε 123 εκατομ. FRF, στοιχείο που δόθηκε σε όσους ζήτησαν πληροφοριακά στοιχεία.

Η εγγύηση που ζήτησε ο μόνος υποψήφιος που υπέβαλε συγκεκριμένη προσφορά για το «αγνώστου προελεύσεως» παθητικό και τις ανακριβείς δηλώσεις εκτιμήθηκε σε 300 εκατομ. FRF. Στις 12 Ιουνίου 1998, η Banque Chaix υπέγραψε τη σύμβαση εξαγοράς της SMC, υπό την επιφύλαξη της έγκρισης από πλευράς Επιτροπής των ενισχύσεων που χορήγησε το κράτος στην SMC.

Η Επιτροπή εξέτασε τις επιστολές που έστειλε η τράπεζα-σύμβουλος του Δημοσίου Ταμείου στα τραπεζικά ιδρύματα με τα οποία ήρθε σε επαφή στο πλαίσιο της διαδικασίας ιδιωτικοποίησης της SMC, καθώς επίσης και τις απαντήσεις των εν λόγω ιδρυμάτων. Εξέτασε, εξάλλου, την έκθεση αξιολόγησης που συνέταξε η τράπεζα-σύμβουλος του Δημοσίου Ταμείου, η οποία περιλαμβανόταν στα διαθέσιμα πληροφοριακά στοιχεία, το σχέδιο σύμβασης που δόθηκε στους υποψηφίους που ζήτησαν πρόσβαση στα πληροφοριακά στοιχεία και τη σύμβαση πώλησης των μετοχών της SMC που είχε υπογράψει ο αγοραστής. Με βάση τις διαθέσιμες πληροφορίες, η Επιτροπή μπορεί να συναγάγει ότι η διαδικασία που ακολουθήθηκε εξασφάλισε την πώληση της SMC με την απαιτούμενη διαφάνεια και αμεροληψία.

Εξάλλου, το κράτος δεν επέβαλε στον αγοραστή άλλες υποχρεώσεις, που θα συνεπάγονταν πρόσθετες δαπάνες οι οποίες θα είχαν ως αποτέλεσμα μείωση της τιμής ιδιωτικοποίησης, εκτός από τις σχετικές με την υλοποίηση προγράμματος ανάκαμψης.

Λαμβανομένων υπόψη όσων αναφέρθηκαν προηγουμένως, η Επιτροπή δεν θεωρεί ότι υπήρξαν στοιχεία ενίσχυσης ούτε προς την SMC ούτε προς τον αγοραστή στο πλαίσιο της διαδικασίας ιδιωτικοποίησης που ακολουθήθηκε.

5.2.2. *Οι πράξεις ανακεφαλαιοποίησης και οι χορηγηθείσες εγγυήσεις*

Όπως τόνισε στις αποφάσεις της για την κίνηση και την επέκταση της παρούσας διαδικασίας η Επιτροπή, οι εν λόγω ανακεφαλαιοποιήσεις ενδέχεται να περιέχουν στοιχεία κρατικής ενίσχυσης κατά την έννοια του άρθρου 92 παράγραφος 1 της συνθήκης. Δεδομένου ότι η SMC ήταν τράπεζα ιδιοκτησίας του Δημοσίου που συστάθηκε από το κράτος και ελεγχόταν από τις δημόσιες αρχές, οποιαδήποτε εισφορά πόρων από το Δημόσιο προς την SMC συνιστά κρατική ενίσχυση, εάν υπό τις συνήθεις συνθήκες της αγοράς ένας ιδιώτης επενδυτής δεν θα προέβαινε σε παρόμοια πράξη [11]. Εναπόκειται στην Επιτροπή να προσδιορίσει, εφόσον χρειαστεί, κατά πόσον ενίσχυση του είδους αυτού μπορεί να θεωρηθεί συμβιβάσιμη με τη συνθήκη.

[11] Για να αξιολογήσει κατά πόσον οι εισφορές πόρων του Δημοσίου σε μια επιχείρηση συνιστούν κρατική ενίσχυση, η Επιτροπή εφαρμόζει την αρχή του εμπορικού επενδυτή σε μια οικονομία αγοράς· βλέπε ανακοίνωση της Επιτροπής στα κράτη μέλη που δημοσιεύθηκε στην ΕΕ C 307 της 13.11.1993, σ. 3.

Τα μέτρα που ενδέχεται να περιλαμβάνουν στοιχεία κρατικής ενίσχυσης στο πλαίσιο των πράξεων ανακεφαλαιοποίησης αφορούν τις αυξήσεις κεφαλαίου που πραγματοποιήθηκαν το 1993 ύψους 860 εκατομ. FRF, τις εισφορές ιδίων κεφαλαίων που πραγματοποιήθηκαν κατά τα έτη 1994 και 1995 συνολικού ποσού 1 241 εκατομ. FRF στο πλαίσιο του λογιστικού έτους 1994, οι εισφορές ιδίων κεφαλαίων που πραγματοποιήθηκαν το 1996 συνολικού ύψους 858 εκατομ. FRF στο πλαίσιο του λογιστικού έτους 1995 και η ανακεφαλαιοποίηση που ανακοινώθηκε το 1998 στο πλαίσιο του λογιστικού έτους 1997 ύψους 2 909 εκτομ. FRF. Το συνολικό πρωτογενές ποσό των πράξεων αυτών ανέρχεται σε 5 868 εκατομ. FRF. Εξάλλου, στοιχεία κρατικής ενίσχυσης ενδέχεται να περιέχει και η εγγύηση ύψους 423 εκατομ. FRF που χορήγησε το κράτος.

Πίνακας 2

Εισφορές σε κεφάλαιο από το κράτος στην SMC που εξετάζονται στην παρούσα διαδικασία

Ημερομηνία	Εισφορά πόρων (σε εκατομ. FRF)	Παρατηρήσεις
1993 Πρώτη δόση Δεύτερη δόση	 460 160	Στις 13 Οκτωβρίου 1998, οι υπηρεσίες της Επιτροπής έκριναν ότι οι εισφορές κεφαλαίων που προβλέπονταν για τα έτη 1993/94 συνολικού ύψους 860 εκατομ. FRF, δεν ενέπιπταν στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 92.
1994 Πρώτη δόση ([1]) Πρώτη δόση	 95 326	Η πρώτη δόση (95 εκατομ. FRF), καθώς και ένα μέρος των 145 εκατομ. FRF της δεύτερης δόσης, ύψους 240 εκατομ. FR, πρέπει να θεωρηθούν ότι περιλαμβάνονται στις προβλεπόμενες για το 1993 εισφορές, οι οποίες είχαν εγκριθεί από τις υπηρεσίες της Επιτροπής στις 13 Οκτωβρίου 1993. Το ποσό για το οποίο δεν υπήρξε απόφαση της Επιτροπής ανέρχεται σε 181 εκατομ. FRF.
1995 ([1])	1 060	Κοινοποιήθηκε στα τέλη Απριλίου του 1995.
1996 ([1])	858	Κοινοποιήθηκε στις αρχές Ιουνίου του 1996.
1998 ([1])	2 909	Κοινοποιήθηκε τον Ιούνιο του 1998.
Σύνολο (σε τρέχουσες τιμές)	5 868	

([1]) Στο πλαίσιο του προηγούμενου λογιστικού έτους.

Στις 13 Οκτωβρίου 1993, η Επιτροπή έκρινε, βάσει των πληροφοριών που είχε στη διάθεσή της, ότι οι εισφορές πόρων που προτείνονταν το 1993 για την περίοδο 1993/94, συνολικού ποσού 860 εκατομ. FRF, δεν ενέπιπταν στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 92 της συνθήκης.

Στο πλαίσιο της διαδικασίας που κινήθηκε βάσει του άρθρου 93 παράγραφος 2 της συνθήκης, κοινοποιήθηκαν στην Επιτροπή οι παρατηρήσεις που διατύπωνε η επιτροπή τραπεζικών θεμάτων στην επιστολή της 27ης Δεκεμβρίου 1994 προς τον πρόεδρο του διοικητικού συμβουλίου της SMC: από τις παρατηρήσεις αυτές συνάγεται ότι στο πρόγραμμα ανάκαμψης του 1993 δεν είχαν ληφθεί υπόψη οι παρατηρήσεις της επιτροπής τραπεζικών θεμάτων, οι οποίες τόνιζαν την αδυναμία της τράπεζας ως προς το σύστημα ελέγχου των κινδύνων. Στο πλαίσιο αυτό, η επιτροπή τραπεζικών θεμάτων υπογράμμιζε ότι η ανάπτυξη νέων δραστηριοτήτων όπως οι πράξεις αγοράς και χρηματοδότησης ακινήτων, καθώς η ανάπτυξη εξειδικευμένων θυγατρικών δεν συνοδεύονταν πάντοτε από τη θέσπιση μέτρων αξιολόγησης και ελέγχου, με αποτέλεσμα η διεύθυνση και το διοικητικό συμβούλιο να μην γνωρίζουν ή να έχουν ελλιπή εικόνα των αναλαμβανόμενων κινδύνων. Η επιτροπή τραπεζικών θεμάτων αναφέρει ότι ορισμένες από τις αδυναμίες αυτές είχαν ήδη αναφερθεί σε προηγούμενη έκθεση το 1992 και εξακολουθούσαν να υφίστανται το 1994. Κατά την άποψη της επιτροπής τραπεζικών θεμάτων, κατά τα έτη 1993 και 1994 δεν είχε σημειωθεί καμία πρόοδος ως προς τον έλεγχο της προσφυγής σε επαγγελματίες του κλάδου των ακινήτων ή ως προς τις πράξεις αγοράς, καθώς και ως προς τον έλεγχο που ασκούσε η μητρική επιχείρηση στο δίκτυο των υποκαταστημάτων και των θυγατρικών.

Συνεπώς, τα αρνητικά αποτελέσματα της SMC οφείλονται εν μέρει σε εσωτερικούς παράγοντες οι οποίοι έπρεπε να είχαν προβλεφθεί, αλλά δεν λήφθηκαν προφανώς υπόψη κατά την κατάρτιση του προγράμματος ανάκαμψης του 1993. Τα στοιχεία αυτά δεν ήταν γνωστά στην Επιτροπή όταν πραγματοποίησε την αξιολόγησή της για την πρώτη εισφορά κεφαλαίων στο πλαίσιο του έτους 1993 συνολικού ποσού 860 εκατομ. FRF.

Η Επιτροπή θεωρεί, κατά συνέπεια, ότι η εισφορά κεφαλαίου που πραγματοποίησε το κράτος στο πλαίσιο του έτους 1993 είναι εν τέλει ενίσχυση κατά την έννοια του άρθρου 92 της συνθήκης: το κράτος όφειλε, ως μέτοχος, να γνωρίζει ότι αυτή η εισφορά κεφαλαίου δεν θα είχε κανονική απόδοση. Συγκεκριμένα, αντί να είναι σε θέση να προβλέψει τη δέουσα απόδοση από την επένδυσή του χωρίς να υποχρεωθεί να προβεί σε περαιτέρω χρηματοδότηση, κατέληξε να εισφέρει πρόσθετα ίδια κεφάλαια πολύ υψηλότερα από αυτά που είχαν αποφασιστεί το 1993.

Οι διαδοχικές ανακεφαλαιοποιήσεις του 1994, 1995 και 1997 κατέστησαν αναγκαίες για την επιβίωση της SMC, δεδομένου ότι το σύνολο των μέτρων αναδιάρθρωσης της τράπεζας που εφαρμό-

στηκαν από το 1993 είχαν εν μέρει αποτύχει και δεν υπήρξαν επαρκή για την αποκατάσταση της βιωσιμότητάς της. Με βάση το σχέδιο εκείνο, προβλεπόταν ότι η τράπεζα θα ενεφάνιζε ζημία 190 εκατομ. περίπου FRF το 1993 και ότι από το 1994 θα άρχιζε να είναι αποδοτική. Στην πραγματικότητα, οι ζημίες του 1993 υπήρξαν μεγαλύτερες (317 εκατομ. FRF περίπου) και οι προβλέψεις για το 1994 ανετράπησαν με την παρουσίαση αρνητικού αποτελέσματος 1 257 εκατομ. FRF. Η SMC υποχρεώθηκε, κατά συνέπεια, να καταφύγει στο κράτος ως μέτοχό της προκειμένου να τηρήσει τον κατώτατο συντελεστή φερεγγυότητας του 8 %. Η ίδια κατάσταση επαναλήφθηκε το 1995. Λόγω της επιδείνωσης της οικονομικής κατάστασης της τράπεζας το 1997, το κράτος αποφάσισε να κινήσει διαδικασία πώλησης της SMC, τη σύνδεσή της με έναν αξιόπιστο εταίρο ο οποίος διέθετε την αναγκαία τεχνογνωσία για να φέρει επιτυχώς εις πέρας την αναδιάρθρωσή της, η οποία θεωρήθηκε ως η μόνη δυνατή λύση για τη μελλοντική της επιβίωση. Πριν από τη σύνδεση αυτή, το κράτος αποφάσισε να προβεί για τελευταία φορά σε ανακεφαλαιοποίηση της επιχείρησης προκειμένου να αντισταθμίσει τις ζημίες και τους κινδύνους του παρελθόντος.

Χωρίς τις εισφορές κεφαλαίου από το κράτος, η τράπεζα θα υποχρεωνόταν να κηρύξει πτώχευση. Η πώληση της SMC σε ιδιώτη αγοραστή στην τιμή των 10 εκατομ. FRF, ο οποίος και ανέλαβε την αναδιάρθρωσή της, δεν επέτρεψε στο κράτος να έχει κάποια απόδοση ανάλογη της επένδυσής του και του συνεπαγόμενου κινδύνου. Δεδομένου ότι το κράτος δεν κινήθηκε σαν ιδιώτης επενδυτής σε οικονομία αγοράς, οι παρεμβάσεις του υπέρ της SMC πρέπει να θεωρηθούν ως κρατικές ενισχύσεις.

Όσον αφορά την εκτίμηση του ποσού της ενίσχυσης, πρέπει να θεωρηθεί ότι όλες οι αυξήσεις κεφαλαίου αποσκοπούσαν στην κάλυψη ζημιών. Η συνολική κρατική χρηματοδότηση δεν κατέστη δυνατό, κατά συνέπεια, να επιστραφεί. Ως εκ τούτου, το σύνολο των 5 856 εκατομ. FRF πρέπει να εκληφθεί ως το ποσό που κατέβαλε το κράτος στο πλαίσιο των ανακεφαλαιοποιήσεων.

Όσον αφορά την εγγύηση ύψους 423 εκατομ. FRF που χορήγησε το κράτος, τίθεται το πρόβλημα της αξιολόγησης της ενίσχυσης που περιλαμβάνει. Η εγγύηση αυτή συνίσταται στην υποχρέωση από πλευράς κράτους να αποζημιώσει τον αγοραστή για οποιαδήποτε ζημία ενδέχεται να προκύψει από απαιτήσεις η προέλευση των οποίων δεν είναι γνωστή στον τελευταίο ή από φορολογική υποχρέωση, εντοπισμένη επακριβώς, αλλά αβέβαιη. Δεν είναι σαφές το κατά πόσον η εγγύηση αυτή θα χρησιμοποιηθεί, δεδομένου ότι καλύπτει κινδύνους οι οποίοι δεν έχουν εντοπιστεί σαφώς και υποθετικά γεγονότα σε εσωτερικό επίπεδο της SMC.

Η εγγύηση για το φορολογικό κίνδυνο αξιολογήθηκε από τον ανεξάρτητο ελεγκτή σε 123 εκατομ. FRF και το στοιχείο αυτό δόθηκε σε όσους επετράπη να έχουν πρόσβαση στα πληροφοριακά στοιχεία. Το σχέδιο σύμβασης που παρουσιάστηκε στους υποψηφίους που είχαν πρόσβαση στα πληροφοριακά στοιχεία προέβλεπε τον καθορισμό από το δυνητικό αγοραστή του ποσού της εγγύησης έναντι μη γνωστών υποχρεώσεων και ανακριβών δηλώσεων. Η εγγύηση που ζητήθηκε από τον υποψήφιο που υπέβαλε σταθερή προσφορά για μη γνωστές υποχρεώσεις και ανακριβείς δηλώσεις αξιολογήθηκε σε 300 εκατομ. FRF.

Δεδομένης της οικονομικής κατάστασης της SMC και του γεγονότος ότι οι πραγματικές ανάγκες είχαν στο παρελθόν υποεκτιμηθεί, θεωρείται λογικό για τον αγοραστή να είναι ιδιαίτερα προσεκτικός ως προς τον καθορισμό του ποσού που θα κάλυπτε η εγγύηση. Η Επιτροπή θεωρεί, συνεπώς, ότι η προαναφερθείσα εγγύηση είναι δικαιολογημένη και το στοιχείο της ενίσχυσης ισούται με το εγγυηθέν ποσό. Δεδομένης της αβεβαιότητας ως προς τον ακριβή καθορισμό του φορολογικού κινδύνου, που εκτιμήθηκε από το γραφείο των εμπειρογνωμόνων σε 123 εκατομ. FRF, ενδείκνυται η ύπαρξη ενός περιθωρίου διακύμανσης ± 10 % επί της αξίας της εγγύησης που καλύπτει τον εν λόγω κίνδυνο. Η Επιτροπή ορίζει, συνεπώς, ως επιτρεπόμενο ανώτατο όριο της κρατικής ενίσχυσης για την εγγύηση σε 435,5 εκατομ. FRF.

Στην επιστολή τους της 21ης Απριλίου 1997, οι γαλλικές αρχές διατύπωναν την παρατήρηση ότι οι προαναφερθείσες εισφορές σε κεφάλαιο αποτελούσαν τη λιγότερο δαπανηρή λύση για το κράτος.

Η Επιτροπή δέχεται και είναι πεπεισμένη ότι είναι απαραίτητο να εξασφαλιστεί η εμπιστοσύνη των καταθετών και των αγορών ως προς την ορθή λειτουργία και τη σταθερότητα των πιστωτικών ιδρυμάτων. Βασικό στοιχείο για το σκοπό αυτό αποτελεί η τήρηση της πειθαρχίας της αγοράς με τη δυνατότητα επιβολής ποινής ή και ενδεχομένως εκδίωξης από την αγορά των διαρθρωτικά μη αποδοτικών πιστωτικών ιδρυμάτων. Αντίθετα, η διατήρηση ιδρυμάτων τα οποία δεν έχουν προοπτικές ανάπτυξης προκαλεί σημαντικές στρεβλώσεις του ανταγωνισμού, δημιουργεί προβλήματα ηθικού χαρακτήρα και καθιστά εν τέλει το υπόλοιπο τραπεζικό σύστημα περισσότερο εύθραυστο. Επιπλέον, προκαλεί σημαντικές στρεβλώσεις στη χορήγηση πόρων και οδηγεί, κατά συνέπεια, σε άνιση εξέλιξη της οικονομίας στο σύνολό της.

Σε μια οικονομία αγοράς οι μέτοχοι αποφασίζουν συνήθως να στηρίξουν μια οικονομική δραστηριότητα εφόσον έχει επαρκείς προοπτικές απόδοσης μακροπρόθεσμα. Η αντιμετώπιση του είδους αυτού συμβιβάζεται με την αρχή του ιδιώτη επενδυτή σε μια οικονομία αγοράς.

Σε εξαιρετικές περιπτώσεις, ένας μέτοχος μπορεί να κρίνει σκόπιμο να παράσχει την υποστήριξή του σε περιπτώσεις χαμηλών προοπτικών αποδοτικότητας της επιχείρησης προκειμένου να διαφυλάξει τη φήμη του. Στη συγκεκριμένη περίπτωση, για να αποδειχθεί ότι η συμπεριφορά του κράτους υπό την ιδιότητά του ως μετόχου δεν συνιστά κρατική ενίσχυση, πρέπει πρώτα να αποδειχθεί ότι διακυβεύεται η φήμη του κατά τον ίδιο τρόπο που θα συνέβαινε με έναν ιδιώτη επενδυτή. Ακόμη, όμως, και στην περίπτωση κατά την οποία αποδεικνυόταν κάτι τέτοιο, το κράτος δεν θα μπορούσε να εξαιρεθεί της εφαρμογής του άρθρου 92 της συνθήκης χωρίς να παραβεί το άρθρο 222. Εάν ήταν δυνατό κάτι τέτοιο, οι δημόσιες επιχειρήσεις οι οποίες έχουν έναν μέτοχο με απεριόριστη εξουσία παρέμβασης, θα εξαιρούνταν από την εφαρμογή του άρθρου 92 της συνθήκης. Συνεπώς, η συνεισφορά του κράτους η οποία υπερβαίνει κατά πολύ αυτήν ενός ιδιώτη επενδυτή σε παρόμοιες συνθήκες, μπορεί να θεωρηθεί κρατική ενίσχυση η οποία ενδέχεται να προκαλέσει στρεβλώσεις του ανταγωνισμού.

Η Επιτροπή θεωρεί ότι η συνεισφορά ενός μετόχου σε μια επιχείρηση υπό εκκαθάριση μπορεί να υπερβεί την εισφορά του σε κεφάλαιο μόνο σε εξαιρετικές περιπτώσεις. Μπορεί να φέρει συγκεκριμένη ευθύνη σε περιπτώσεις απάτης ή σε περιπτώσεις διαχειριστικών σφαλμάτων ή πλημμελούς συμπεριφοράς της μορφής που

αναφέρουν οι γαλλικές αρχές, εφόσον κάτι τέτοιο μπορεί να αποδειχθεί και μόνο στο βαθμό των οικονομικών επιπτώσεων που έχουν γεγονότα του είδους αυτού ([12]). Ωστόσο, ακόμη κι αν αποδειχθεί ότι το κράτος εξομοιούται προς de facto ή de jure διευθυντή της επιχείρησης ή ότι διέπραξε διαχειριστικά σφάλματα ή επέδειξε πλημμελή συμπεριφορά που προκάλεσε βλάβη σε κάποιον και ότι οι οικονομικές επιπτώσεις των ενδεχόμενων ευθυνών του συμποσούνται προς τα ποσά της ενίσχυσης, διατάξεις του είδους αυτού δεν θα επέτρεπαν στο κράτος να εξαιρεθεί της εφαρμογής του άρθρου 92 της συνθήκης χωρίς να παραβεί την αρχή του δικαίου, βάσει της οποίας ουδείς δύναται να βασίσει ένα επιχείρημα στα δικά του λάθη (nemo auditur propriam turpitudinem allegans). Συνεπώς, η Επιτροπή θεωρεί ότι η γενική αρχή της περιορισμένης ευθύνης του μετόχου μιας ανώνυμης εταιρείας εφαρμόζεται επίσης και στη συγκεκριμένη περίπτωση.

Όσον αφορά το άρθρο 52 παράγραφος 1 του γαλλικού νόμου περί τραπεζών, η Επιτροπή δεν αμφισβητεί την ισχύ του σε σχέση με τις σχετικές με το θέμα κοινοτικές οδηγίες. Λαμβάνει, ωστόσο, υπό σημείωση ότι το εν λόγω εδάφιο καλεί τους μετόχους, χωρίς να τους υποχρεώνει, να παράσχουν την υποστήριξη τους στο πιστωτικό ίδρυμα που αντιμετωπίζει δυσχέρειες. Πρέπει, καταρχήν, να λεχθεί ότι ούτε οι γαλλικές αρχές ούτε οι ενδιαφερόμενοι τρίτοι δεν ανέφεραν την υποχρέωσή των μετόχων να παράσχουν την υποστήριξη τους. Σε ορισμένες πρόσφατες χρεοκοπίες τραπεζών, οι μέτοχοι αρνήθηκαν να ανταποκριθούν θετικά σε ανάλογη πρόσκληση του διοικητή της Τράπεζας της Γαλλίας και το Εφετείο του Παρισιού επιβεβαίωσε σε πρόσφατη περίπτωση (υπόθεση Compagnie du BTP) ([13]) ότι το άρθρο 52 του νόμου περί τραπεζών δεν έπρεπε να ερμηνευθεί ως δεσμευτικό για τους μετόχους. Εάν, σε άλλες περιπτώσεις, οι μέτοχοι μιας τράπεζας αποφάσισαν να παράσχουν την υποστήριξη τους, το έπραξαν είτε για να προστατεύσουν τα συμφέροντά τους σε άλλες δραστηριότητες, είτε για να αποφύγουν βαρύτερες νομικές συνέπειες. Τούτο δεν σημαίνει, πάντως, ότι υφίσταται γενική νομική υποχρέωση κάλυψης του παθητικού από το μέτοχο μιας τράπεζας. Υποχρέωση της μορφής αυτής θα μπορούσε στην πραγματικότητα να θεωρηθεί de facto ως παραβίαση της αρχής του περιορισμού της ευθύνης των μετόχων σε συνάρτηση με ύψος των εισφορών τους σε μια ανώνυμη εταιρεία. Εξάλλου, αν ίσχυε η αρχή αυτή, θα συντιστούσε από την άποψη των κανόνων του ανταγωνισμού διάκριση μεταξύ ιδιωτικών και δημόσιων τραπεζών, δεδομένου ότι ο ιδιώτης επενδυτής δεν μπορεί να προσφύγει στους απεριόριστους οικονομικούς πόρους του κράτους. Διάταξη του είδους αυτού, θα καθιστούσε στην πράξη σχεδόν αδύνατο τον έλεγχο της πλειψηφίας μιας ιδιωτικής τράπεζας από έναν άλλο ιδιώτη επενδυτή, πέραν κάποιου μεγέθους, λόγω των κολοσσιαίων ποσών που θα ήταν δυνατόν να κινητοποιηθούν και θα αποτελούσε λόγω αυτού του γεγονότος ένα πρόσθετο στοιχείο διάκρισης μεταξύ ιδιωτικών και δημόσιων τραπεζών.

Όσον αφορά το επιχείρημα σύμφωνα με το οποίο το κράτος υπό την ιδιότητά του ως μοναδικού μετόχου πρέπει να επιβαρυνθεί με την κάλυψη του παθητικού της εταιρειας λόγω τη ευθύνης του για την έλλειψη εποπτείας ή για παραλείψεις στην άσκηση εξουσίας από πλευράς του σε ιδρύματα του είδους αυτού, η Επιτροπή υπενθυμίζει ότι προκειμένου να αξιολογηθεί ο χαρακτήρας της ενίσχυσης μιας κρατικής πράξης, πρέπει να γίνει διαχωρισμός μεταξύ των δαπανών στις οποίες πρέπει να υποβληθεί το κράτος υπό την ιδιότητά του ως μοναδικού μετόχου από τις δαπάνες στις οποίες ενδέχεται να υποχρεωθεί να υποβληθεί για άλλους λόγους, ιδίως υπό την ιδιότητά του ως αρχής υπεύθυνης για τη νομισματική και οικονομική σταθερότητα. Η Επιτροπή και το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο απέρριψαν ήδη το επιχείρημα σύμφωνα με το οποίο η ευθύνη του κράτους επεκτείνεται στο παθητικό της εκκαθάρισης πέραν των εισφορών σε κεφάλαιο της επιχείρησης, με την αιτιολογία ότι αυτή η επέκταση δραστηριοτήτων οδηγεί σε σύγχυση των ρόλων του κράτους ως μετόχου και ως κράτους προνοίας ([14]). Μόνον οι δαπάνες του κράτους υπό την ιδιότητά του ως μετόχου μπορούν να ληφθούν υπόψη για τη σύγκριση των δαπανών των σχετικών με τη λύση που επελέγη και των δαπανών των εναλλακτικών λύσεων, δεδομένου ότι ο χαρακτήρας της ενίσχυσης της πράξης απορρέει από τη συμπεριφορά του κράτους σε σύγκριση με τη συμπεριφορά ενός ιδιώτη επενδυτή. Για το λόγο αυτό, είναι προφανές ότι δεν πρέπει να περιληφθούν στη σύγκριση δαπάνες όπως οι κοινωνικές ή φορολογικές, γιατί πρόκειται για δαπάνες οι οποίες σε μια συνήθη κατάσταση θα καλύπτονταν κανονικά από ίδια κεφάλαια της επιχείρησης ή των μετόχων της και, συνεπώς, σε καθεστώς εκκαθάρισης δεν μπορούν να δεσμεύσουν τους μετόχους, πέραν της αξίας του κεφαλαίου και των εγγυήσεων που έχουν δοθεί ([15]).

Στην περίπτωση της SMC, η Επιτροπή υπογραμμίζει κατά πρώτον ότι το κόστος της εξυγίανσης θα ήταν χαμηλότερο για το κράτος εάν είχε γίνει σε βάθος ανάλυση και εάν είχαν ληφθεί δραστικά μέτρα αναδιάρθρωσης ενωρίτερα, το αργότερο μετά τη δημοσίευση της πρώτης έκθεσης της γαλλικής επιτροπής επί τραπεζικών θεμάτων το 1992. Ένας ιδιώτης επενδυτής θα είχε κανονικά παρέμβει κατά τη στιγμή της επιδείνωσης των αποτελεσμάτων που παρουσιάστηκε στις αρχές της δεκαετίας του '80, αντί να περιμένει τις ζημίες που παρουσιάστηκαν για επτά συνεχή έτη για να λάβει τα αναγκαία μέτρα αναδιάρθρωσης. Με την παθητική αντιμετώπιση που είχε το κράτος, δεν συμπεριφέρθηκε σαν προνοητικός μέτοχος. Συνεπώς, δεν μπορεί να γίνει δεκτό το επιχείρημα που προέβαλαν οι γαλλικές αρχές σύμφωνα με το οποίο το κόστος της εκκαθάρισης θα ήταν υψηλότερο από τα μέτρα ανακεφαλαιοποίησης.

Κατά δεύτερον, η Επιτροπή απορρίπτει το επιχείρημα που στοχεύει στην επέκταση της ευθύνης του κράτους υπό την ιδιότητά του ως μετόχου στο παθητικό της εκκαθάρισης, πέραν των εισφορών του σε κεφάλειο της επιχείρησης, για τους ακόλουθους λόγους:

— η επέκταση της ευθύνης δεν έκανε καμία διάκριση μεταξύ των υποχρεώσεων του κράτους υπό την ιδιότητά του ως μετόχου και αυτών για τις οποίες θεωρείται ότι έχει αναλάβει ως θεματοφύλακας του κράτους προνοίας, υπεύθυνος για την κοινωνική σταθερότητα ή υπό την ιδιότητά του ως νομισματικής αρχής,

([12]) Βλέπα άρθρα 179 και 180 του νόμου της 25ης Ιανουαρίου 1985 σχετικά με την ανάκαμψη και τη δικαστική εκκαθάριση των επιχειρήσεων, *Επίσημη Εφημερίδα της Γαλλικής Δημοκρατίας*, 26 Ιανουαρίου 1985.

([13]) Απόφαση της 13ης Ιανουαρίου 1998.

([14]) Βλέπε ιδιαίτερα τις αποφάσεις της Επιτροπής στις υποθέσεις Bull (ΕΕ L 386 της 31.12.1994, σ. 1), Crédit Lyonnais (ΕΕ L 308 της 21.12.1995, σ. 92), και Efim (ΕΕ C 349 της 29.12.1993, σ. 2), και την απόφαση του Δικαστηρίου για την υπόθεση Hytasa (συνεκδικασθείσες υποθέσεις C-278/92, C-279/92 και C-280/92, Συλλογή 1994, σ. I-4.103).

([15]) Πάντοτε υπό την προϋπόθεση ότι οι πρόκειται για εγγυήσεις που έχουν δοθεί υπό εμπορικούς όρους και δεν συνιστούν κρατικές ενισχύσεις.

— αυτή η επέκταση της ευθύνης παρουσιάστηκε χωρίς όρους και απεριόριστη και όχι στο περιοριστικό πλαίσιο που προβλέπει ο νόμος του 1985. Συγκεκριμένα, οι γαλλικές αρχές δεν απέδειξαν ότι το κράτος ως μέτοχος ήταν de facto ή de jure υπεύθυνο για τη διοίκηση της SMC και δυνάμει της ιδιότητάς του αυτής ήταν υποχρεωμένο να χορηγήσει τις εν λόγω ενισχύσεις, λόγω ευθύνης για απάτη ή διαχειριστικά σφάλματα ή πλημμελή συμπεριφορά που προκάλεσε βλάβη σε τρίτο. Οι γαλλικές αρχές δεν απέδειξαν, επίσης, ότι οι οικονομικές επιπτώσεις μιας ενδεχόμενης ευθύνης της μορφής αυτής συμποσούνταν στα ποσά των ενισχύσεων,

— ακόμη κι αν όλα αυτά τα στοιχεία είχαν αποδειχθεί, πράγμα που δεν συνέβη, διατάξεις της μορφής αυτής δεν μπορούσαν να απαλλάξουν το κράτος από την εφαρμογή του άρθρου 92 χωρίς να παραβιάζεται η αρχή του δικαίου που αναφέρεται προηγουμένως, σύμφωνα με την οποία ουδείς μπορεί να βασίσει ένα επιχείρημα στα δικά του σφάλματα,

— οι αρχές δεν θεώρησαν ότι στη συγκεκριμένη περίπτωση διακυβευόταν η φήμη του κράτους, όπως θα συνέβαινε στην περίπτωση ενός ιδιώτη επενδυτή. Ακόμη κι αν επικαλούνταν το επιχείρημα αυτό, και πάλι δεν θα ήταν δυνατό να αποφευχθεί η εφαρμογή του άρθρου 92 της συνθήκης, χωρίς να υπάρξει παράβαση του άρθρου 222 της συνθήκης.

Λαμβανομένων υπόψη των ανωτέρω, ένας ιδιώτης επενδυτής δεν θα είχε προβεί σε τόσες ανακεφαλαιοποιήσεις ή στη χορήγηση εγγύησης του ύψους αυτού και, εφόσον ενδέχεται να επηρεάζουν το ενδοκοινοτικό εμπόριο, πρόκειται κατά συνέπεια για μέτρα που περιέχουν στοιχεία ενίσχυσης κατά την έννοια του άρθρου 92 παράγραφος 1 της συνθήκης. Όπως αναφέρθηκε και κατά την κίνηση της παρούσας διαδικασίας, το συμβιβάσιμο των μέτρων αυτών με την κοινή αγορά μπορεί να εξεταστεί μόνον δυνάμει του άρθρου 92 παράγραφος 3 στοιχείο γ) της συνθήκης, με βάση το νέο σχέδιο αναδιάρθρωσης που υπέβαλε ο αγοραστής με το οποίο καταδεικνυόταν η βιωσιμότητα της επιχείρησης.

5.2.3. *Το ενδεχόμενο χορήγησης ενίσχυσης στον αγοραστή στο πλαίσιο της τιμής πώλησης*

Κατά την επέκταση της παρούσας διαδικασίας στις 14 Ιουλίου 1998, η Επιτροπή επισήμανε την ανάγκη να ελεγχθεί κατά πόσον, λαμβανομένης υπόψη ιδίως της διαδικασίας ιδιωτικοποίησης, η τιμή πώλησης ενδέχεται να περιείχε κάποιο στοιχείο ενίσχυσης προς τον αγοραστή.

Στο σημείο 5.2.1 της παρούσας απόφασης η Επιτροπή κατέληγε στο συμπέρασμα ότι η διαδικασία ιδιωτικοποίησης εξασφάλισε την πώληση των μετοχών της SMC με τις αναγκαίες προϋποθέσεις διαφάνειας και αμεροληψίας.

Λαμβανομένης υπόψη της αξίας της επιχείρησης όπως εκτιμήθηκε από την τράπεζα-σύμβουλο του Δημοσίου Ταμείου, εάν ο αγοραστής, η Banque Chaix, είχε καταβάλει για τις αγορασθείσες μετοχές χαμηλότερο τίμημα από την αξία τους, θα μπορούσε να υποτεθεί ότι υπήρξε ενίσχυση προς τον αγοραστή.

Η αξία της SMC κυμαίνεται, κατά την εκτίμηση της τραπέζης-συμβούλου του Δημοσίου Ταμείου, μετά την ανακεφαλαιοποίηση του κράτους και χωρίς να ληφθούν υπόψη οι δαπάνες που προήλθαν από την εφαρμογή του κοινωνικού προγράμματος, μεταξύ 50 εκατομ. FRF και 250 εκατομ. FRF. Στην αξιολόγηση λαμβάνονται υπόψη διάφορες μέθοδοι που χρησιμοποιούνται συχνά σ' αυτό το είδος ανάλυσης της αξίας της επιχείρησης: η μέθοδος των καθαρών ανατιμημένων στοιχείων του ενεργητικού, η μέθοδος της τρέχουσας χρηματιστηριακής αξίας, η μέθοδος της τρέχουσας αξίας μεταβίβασης των ιδίων κεφαλαίων. Στο παρόν έγγραφο επισημαίνεται σαφώς ότι η εκτίμηση της αξίας της επιχείρησης πραγματοποιήθηκε χωρίς να συμπεριληφθεί το κόστος της αναδιάρθρωσης που προήλθε από μείωση του προσωπικού: θεωρήθηκε, κατά συνέπεια, αναγκαία η εφαρμογή ενός προγράμματος αναδιάρθρωσης το οποίο επιβάρυνε τον αγοραστή και το οποίο εκτιμάται σε […] (*) εκατομ. FRF.

Με βάση την αξιολόγηση αυτή, η λογιστική αξία της τράπεζας είναι αρνητική, αν ληφθούν υπόψη οι δαπάνες της αναδιάρθρωσης που προήλθαν από τη μείωση του προσωπικού.

Στο πλαίσιο της διαδικασίας ιδιωτικοποίησης που ακολουθήθηκε, η οποία θεωρήθηκε ως αμερόληπτη και διαφανής, η Επιτροπή διαπιστώνει ότι η μόνη σταθερή προσφορά για την εξαγορά της SMC υπήρξε αυτή της Banque Chaix, για ποσό 10 εκατομ. FRF. Εξάλλου, η εφαρμογή του προγράμματος ανάκαμψης που επιβάρυνε τον αγοραστή συνεπάγεται 950 περίπου εκατομ. για την Banque Chaix, ποσό που αντιστοιχεί στο ποσό των σωρευμένων ζημιών που προβλέπονται για τα οικονομικά έτη 1998/1999/2000, το οποίο πρέπει να αντισταθμίσει με ανακεφαλαιοποίηση της επιχείρησης προκειμένου να τηρήσει τους επιβεβλημένους συντελεστές φερεγγυότητας.

Το συνολικό κόστος για τον αγοραστή περιλαμβάνει το κόστος για την εφαρμογή του κοινωνικού προγράμματος, που εκτιμήθηκε σε […] (*) εκατομ. FRF περίπου. Ακόμη κι αν υπάρξει το ενδεχόμενο να κάνει ο αγοραστής χρήση της κρατικής εγγύησης ύψους 423 εκατομ. FRF για ενδεχόμενους μη εντοπισμένους κινδύνους, το καταβληθέν τίμημα παραμένει θετικό και υπερβαίνει την αξιολόγηση του γραφείου των εμπειρογνωμόνων.

Σύμφωνα με όσα αναφέρονται προηγουμένως, η Επιτροπή συμπεραίνει ότι η πώληση δεν περιέχει ενίσχυση προς τον αγοραστή στο πλαίσιο της τιμής αγοράς και η τιμή που συμφωνήθηκε από τα ενδιαφερόμενα μέρη είναι μια τιμή αγοράς.

5.3. **Εξέταση του συμβιβάσιμου των ενισχύσεων που χορηγήθηκαν**

Η Επιτροπή ακολουθεί, για την εξέταση του συμβιβάσιμου των εν λόγω ενισχύσεων, τις γενικές αρχές που αναλύονται στις κοινοτικές

(*) Τμήματα του παρόντος κειμένου διατυπώθηκαν κατά τρόπο ώστε να εξασφαλίζουν την μη διάδοση εμπιστευτικών πληροφοριών· τα εν λόγω τμήματα περιβάλλονται από αγκύλες και υποδηλώνονται με αστερίσκο.

κατευθυντήριες γραμμές για τις κρατικές ενισχύσεις διάσωσης και την αναδιάρθρωση προβληματικών επιχειρήσεων ([16]), στις οποίες διευκρινίζονται οι προϋποθέσεις που πρέπει να πληρούνται προκειμένου μια ενίσχυση του είδους αυτού να μπορεί να θεωρηθεί συμβιβάσιμη με τη συνθήκη. Δεδομένου ότι τα εν λόγω μέτρα δεν ήταν μέτρα διάσωσης κατά την έννοια των κατευθυντηρίων γραμμών, το συμβιβάσιμό τους με τη συνθήκη πρέπει να αποδειχθεί εξετάζοντας κατά πόσον μπορούν να θεωρηθούν ως ενισχύσεις για αναδιάρθρωση και, ενδεχομένως, κατά πόσον πληρούν τις προϋποθέσεις που προβλέπονται για ενισχύσεις αναδιάρθρωσης της μορφής αυτής.

Η Επιτροπή θεωρεί ότι οι ενισχύσεις αναδιάρθρωσης μπορούν να συμβάλλουν στην ανάπτυξη οικονομικών δραστηριοτήτων χωρίς να επηρεάζουν τις συναλλαγές σε βαθμό αντίθετο προς το κοινό συμφέρον, εφόσον τηρούνται οι ακόλουθοι όροι:

1. πρέπει να εφαρμόζεται πλήρως σχέδιο αναδιάρθρωσης, το οποίο θα αποκαθιστά εντός ευλόγου χρονικού διαστήματος την ελάχιστη αποδοτικότητα που απαιτείται για τα επενδεδυμένα κεφάλαια, ώστε να εξασφαλίζεται έτσι η μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα της επιχείρησης·

2. πρέπει να λαμβάνονται, παράλληλα, μέτρα επαρκή για να αντισταθμίσουν τις στρεβλωτικές επιπτώσεις της ενίσχυσης στον ανταγωνισμό και να είναι κατ' αυτόν τον τρόπο δυνατό να συναχθεί ότι η ενίσχυση δεν αντίκειται προς το κοινό συμφέρον·

3. η ενίσχυση πρέπει να είναι ανάλογη με τους επιδιωκόμενους στόχους και το ποσό της ενίσχυσης πρέπει να περιορίζεται στο ελάχιστο δυνατό που απαιτείται για την αναδιάρθρωση, ούτως ώστε η προσπάθεια ανάκαμψης να καταβληθεί στο μεγαλύτερο δυνατό βαθμό από την ίδια την επιχείρηση·

4. πρέπει να εφαρμόζεται πλήρως το σχέδιο αναδιάρθρωσης και να εκπληρώνονται οποιεσδήποτε άλλες υποχρεώσεις προβλέπονται στην τελική απόφαση της Επιτροπής·

5. πρέπει να εφαρμόζεται ένα σύστημα ελέγχου για τον τελευταίο όρο.

Τα στοιχεία που διαβίβασαν οι γαλλικές αρχές την εποχή εκείνη σχετικά με τις εισφορές κεφαλαίου στην SMC στο πλαίσιο των ετών 1993, 1994 και 1995 δεν επέτρεπαν στην Επιτροπή να εξετάσει δεόντως τη βιωσιμότητα της τράπεζας.

Η νέα κρατική παρέμβαση που πραγματοποιήθηκε το 1997 συνδέεται, συνεπώς, εν μέρει με το γεγονός ότι οι προσπάθειες μιας συνολικής αναδιάρθρωσης που καταβλήθηκαν από το 1993 απέτυχαν.

([16]) ΕΕ C 368 της 23.12.1994, σ. 12.

Η Επιτροπή κρίνει, κατά συνέπεια, ότι είναι αναγκαίο να εξεταστεί, στο πλαίσιο της παρούσας διαδικασίας, το συμβιβάσιμο όλων των μέτρων στήριξης υπέρ της SMC που έχουν χαρακτήρα ενίσχυσης σε συνάρτηση με το τελευταίο σχέδιο αναδιάρθρωσης που κατήρτισε ο αγοραστής.

5.3.1. *Εξέταση των μέτρων αναδιάρθρωσης και βιωσιμότητας της SMC*

Το πρόγραμμα αναδιάρθρωσης που υποβλήθηκε βασίζεται κατά κύριο λόγο στη συνέχιση των πρωτοβουλιών εξορθολογισμού που είχαν ήδη αναληφθεί τα τελευταία χρόνια. Οι πρωτοβουλίες αυτές αφορούσαν, για την περίοδο 1994-1996, την πώληση τίτλων συμμετοχών μη στρατηγικής σημασίας για ποσό 221 εκατομ. FRF. Λήφθηκαν επίσης μέτρα για τη μείωση των δαπανών εκμετάλλευσης, όπως η μείωση του προσωπικού κατά 1 000 άτομα (772 μεταξύ 1990 και 1994 και 210 μεταξύ 1994 και 1997) και οι ενέργειες διοχέτευσης προς τα έξω ειδικών οικονομικών και διοικητικών αρμοδιοτήτων στο πλαίσιο των τραπεζικών εμπορικών δραστηριοτήτων του δικτύου. Το γεγονός αυτό είχε ως αποτέλεσμα την πτώση της εμπορικής θέσης της SMC κατά 20 % στο διάστημα μεταξύ 1995 και 1997. Συγκεκριμένα, το μερίδιο της αγοράς στον τομέα που καλύπτει μειώθηκε από 2,55 % τον Δεκέμβριο του 1995 σε 2,02 % κατά το δεύτερο εξάμηνο του 1997, δηλαδή κατά 20 %.

Η υλοποίηση του στόχου του αγοραστή, της Banque Chaix, που συνίσταται στο να καταστήσει την SMC μια κερδοφόρα περιφερειακή τράπεζα, ικανή να αυτοχρηματοδοτεί την ανάπτυξή της, συνεπάγεται πρόσθετες προσπάθειες σε ορισμένους τομείς, όπως:

— άμεση παύση όλων των δραστηριοτήτων διαφοροποίησης που απομένουν, οι οποίες θα εκκαθαριστούν ή θα εκχωρηθούν,

— ουσιαστική και διαρκής μείωση του κόστους εκμετάλλευσης,

— εκσυγχρονισμός και απλοποίηση της οργάνωσης και των μεθόδων εργασίας της.

Το σχέδιο που παρουσίασε ο αγοραστής αφορά την περίοδο 1997-2002 και τα βασικότερα σημεία του είναι τα ακόλουθα:

α) η SMC θα επικεντρώσει εξολοκλήρου τις δραστηριότητές της στον τομέα της τοπικής εμπορικής τράπεζας. Τούτο συνεπάγεται μείωση του ισολογισμού της κατά 2 910 εκατομ. FRF, δηλαδή 12,6 % του ισολογισμού του 1997, με το κλείσιμο της θυγατρικής της Soficim (που αντιπροσωπεύει 5 % του ισολογισμού του 1997), την παύση των δραστηριοτήτων παροχής υπηρεσιών στους επαγγελματίες του κλάδου των ακινήτων (2 % του ισολογισμού του 1997), καθώς και των λοιπών δραστηριοτήτων στον κλάδο των ακινήτων (3 % του ισολογισμού του 1997), την παύση των δραστηριοτήτων στον τομέα ακινήτων (3 % του ισολογισμού του 1997), την παύση

των δραστηριοτήτων στον τομέα των επιχειρηματικών κεφαλαίων (0,7 % του ισολογισμού του 1997), την πώληση της GP Banque και την παύση της δανειοδότησης στην τοπική αυτοδιοίκηση·

β) θα εφαρμοστεί κοινωνικό σχέδιο, που θα επιβαρύνει τον αγοραστή, ύψους […] (*) εκατομ. FRF, με το οποίο οι δαπάνες για το προσωπικό θα μειωθούν το 2002 κατά 28 % σε σύγκριση με το 1997. Το προβλεπόμενο για το 2002 προσωπικό ανέρχεται σε […] (*) άτομα, έναντι […] (*) το 1997. Το εν λόγω κοινωνικό σχέδιο προστίθεται στα δύο προαναφερθέντα, συνολικού κόστους 256 εκατομ. FRF, που επιτρέπουν ήδη εξοικονόμηση δαπανών προσωπικού της τάξης του 10 %·

γ) προβλέπεται, επίσης, η μείωση των γενικών εξόδων, εκτός αυτών για το προσωπικό, κατά 26 % σε σύγκριση με το 1997 με το διοικητικό εξορθολογισμό, την απλοποίηση και την ελάφρυνση των διαρθρώσεων.

Πίνακας 3

Επιχειρηματικό πρόγραμμα της SMC που παρουσίασε ο αγοραστής

(εκατομ. FRF)

	1997	1998	1999	2000	2001	2002
Καθαρά έσοδα της τράπεζας	1 211	947	907	948	1 004	1 083
Έξοδα προσωπικού	– 691	– 676	– 684	– 595	– 510	– 520
Αποζημιώσεις εξόδου από την υπηρεσία	– 30	– 30	0	0	0	0
Λοιπά γενικά έξοδα και αποσβέσεις	– 437	– 390	– 347	– 342	– 338	– 325
Σύνολο δαπανών	– 1 158	– 1 096	– 1 031	– 937	– 848	– 845
Ακαθάριστο λειτουργικό κόστος ή ζημία	53	– 149	– 124	11	156	238
Συντελεστής εκμετάλλευσης	95,6 %	115,7 %	113,7 %	98,8 %	84,5 %	78,0 %
Προβλέψεις	– 3 153	[…] (*)	[…] (*)	[…] (*)	[…] (*)	[…] (*)
Αποτέλεσμα μετά τις προβλέψεις	– 3 100	[…] (*)	[…] (*)	[…] (*)	[…] (*)	[…] (*)
Κόστος προγράμματος αναδιάρθρωσης (1)	0	[…] (*)	0	0	0	0
Αποτελέσματα	– 3 100	[…] (*)	[…] (*)	[…] (*)	[…] (*)	[…] (*)
Σωρευτικά αποτελέσματα ετών '98-99-2000			– 950			
Ίδια κεφάλαια μετά την κεφαλαιοποίηση	487	[…] (*)	[…] (*)	[…] (*)	[…] (*)	[…] (*)

(1) Κόστος της κοινωνικής αναδιάρθρωσης, συμπεριλαμβανομένων όλων των έμεσων ή έμμεσων δαπανών που συνδέονται με το κοινωνικό πρόγραμμα.

Με τα προαναφερθέντα μέτρα, αναμένεται ότι το 2000 θα παύσει η επιδείνωση της δραστηριότητας της επιχείρησης. Για την πρώτη περίοδο του προγράμματος αναδιάρθρωσης (1998-2000) προβλέπεται ακόμα ουσιαστική επιδείνωση των αποτελεσμάτων λειτουργίας: η προβλεπόμενη αποκατάσταση των στοιχείων του ενεργητικού και η μείωση των πιστωτικών ανοιγμάτων οδηγούν σε σημαντική πτώση του καθαρού τραπεζικού προϊόντος. Συγχρόνως, οι προσπάθειες αναδιοργάνωσης και η απλοποίηση των διαρθρώσεων της τράπεζας θα απαιτήσουν σημαντικές πρόσθετες δαπάνες. Το συνολικό ποσό των ζημιών για την περίοδο 1998-2000 θα ανέλθει σε 950 εκατομ. FRF περίπου.

Οι νέες αυτές ζημίες εκμετάλλευσης θα απαιτήσουν μια ή περισσότερες ανακεφαλαιοποιήσεις από την πλευρά του αγοραστή, συνολικού ποσού 950 εκατομ. FRF περίπου. Η ανακεφαλαιοποίηση αυτή θα καλύψει μόνο τις πρόσφατες ζημίες εκμετάλλευσης, που αναμένεται ότι θα προκύψουν στο διάστημα μεταξύ 1998 και 2000 και δεν αυξάνουν το επίπεδο των ιδίων κεφαλαίων της SMC μετά από τα αποτελέσματα, ούτε τη συνολική οικονομική της ικανότητα. Όσον αφορά τα ίδια κεφάλαια, πρόθεση της Banque Chaix είναι να διατηρήσει το ελάχιστον κανονιστικό επίπεδο του 4 %. Λαμβανομένης υπόψη της εξέλιξης των σταθμισμένων πιστωτικών ανοιγμάτων που συνδέονται με την πολιτική επικέντρωσης των δραστηριοτήτων και της μείωσης της παραγωγικής ικανότητας, το επίπεδο των «ισχυρών» ιδίων κεφαλαίων της SMC θα παραμείνει καθ' όλη τη διάρκεια της περιόδου 1998-2001 χαμηλότερο των 500 εκατομ. FRF.

Αναμένεται ότι η τράπεζα θα καταστεί και πάλι αποδοτική το 2002, με ίδια κεφάλαια της τάξης του 20 % περίπου και απόδοση του επενδεδυμένου κεφαλαίου από τον αγοραστή 11 % περίπου. Το γεγονός αυτό θα είναι το αποτέλεσμα, αφενός μεν της αισθητής ανάκαμψης του συντελεστή εκμετάλλευσης, λόγω της εφαρμογής του κοινωνικού προγράμματος και των συνεργιών που θα προέλθουν από τη συνεργασία με τον όμιλο του αγοραστή, και αφετέρου της επιστροφής σε ένα κανονικό καθεστώς όσον αφορά το κόστος του κινδύνου.

Η Επιτροπή συμπεραίνει ότι πληρούται η πρώτη προϋπόθεση που προβλέπεται στις προαναφερθείσες κατευθυντήριες γραμμές προκειμένου μια ενίσχυση να θεωρηθεί ότι είναι συμβιβάσιμη με τη συνθήκη και στοχεύει στην αποκατάσταση της βιωσιμότητάς της επιχείρησης σε εύλογο χρονικό διάστημα πληρούται.

5.3.2. *Τα ενδιαφερόμενα μέρη*

Προκειμένου να εξασφαλιστεί ότι η ενίσχυση δεν έχει ως αποτέλεσμα την αποκατάσταση στην αγορά εξαιρετικά ισχυρών

επιχειρήσεων, οι οποίες θα οδηγούσαν και πάλι στην άσκηση παράλογων επιθετικών πολιτικών, η επιχείρηση στην οποία χορηγείται η ενίσχυση πρέπει να χρηματοδοτεί σημαντικό τμήμα του κόστους αναδιάρθρωσής της από ίδια κεφάλαια της. Σύμφωνα με την αρχή που ορίζεται στις κατευθυντήριες γραμμές, η ενισχυόμενη επιχείρηση δεν περιορίζεται μόνον στη μεταβίβαση των θυγατρικών και των δραστηριοτήτων που επιβαρύνουν τους λογαριασμούς της, αλλά πωλεί επίσης τα ποιοτικά στοιχεία του ενεργητικού και τις θυγατρικές προκειμένου να εξασφαλίσει τους αναγκαίου για την αναδιάρθρωσή της πόρους και να ελαχιστοποιήσει την προσφυγή σε κρατικούς πόρους, μειώνοντας κατ' αυτόν τον τρόπο το ποσό της νέας ενίσχυσης στο ελάχιστο δυνατό και υποχρεώνοντας την επιχείρηση να συμβάλλει σημαντικά στο κόστος της αναδιάρθρωσής της.

Από το 1992 παρατηρείται συνεχής μείωση του συνόλου του ισολογισμού της SMC από 27 587 εκατομ. FRF το 1992 σε 23 149 FRF 1997, δηλαδή πτώση της τάξης του 16 %. Η εξέλιξη αυτή οφείλεται κατά κύριο λόγο στη μείωση των απαιτήσεων των πελατών, γεγονός που αντικατοπτρίζει τη μείωση των διακινούμενων κεφαλαίων (μεταξύ 1994 και 1997 παρατηρήθηκε μείωση κατά 18,9 %), και στη μείωση κατά 40 % των πράξεων χρονομεριστικής μίσθωσης, λόγω της βαθμιαίας πτώσης του όγκου των συναλλαγών της PBS, θυγατρικής της SMC.

Εν πάση περιπτώσει, πάντως, οι μειώσεις αυτές οφείλονται, εν μέρει, σε πλημμελή διαχείριση.

Οι περαιτέρω ενέργειες που αναλήφθηκαν από την SMC και το επιχειρηματικό πρόγραμμα που πρότεινε ο ιδιώτης αγοραστής περιλαμβάνουν πρόσθετα αντισταθμιστικά μέτρα τριών ειδών:

i) Άμεση και οριστική παύση πέντε επιχειρηματικών δραστηριοτήτων

— κλείσιμο της Soficim, ενός από τα τελευταία γαλλικά ιδρύματα που ειδικεύονταν στη χορήγηση δανείων για ακίνητα άμεσα στην πελατεία της (η οποία διαφέρει από την πελατεία του δικτύου),

— πώληση της GP Banque, η οποία αποτελούσε το μοχλό ανάπτυξης της SMC στο διεθνές επίπεδο,

— παύση της δραστηριότητας χρονομεριστικής μίσθωσης στον τομέα των ακινήτων, η οποία είχε ως επίκεντρο τη θυγατρική PBS, που θα πωληθεί,

— παύση της χορήγησης δανείων στην τοπική αυτοδιοίκηση και μεταβίβαση του χαρτοφυλακίου,

— παύση της δραστηριότητας των επιχειρηματικών κεφαλαίων, η οποία είχε αναπτυχθεί μέσω διαφόρων ειδικευμένων θυγατρικών.

Τούτο συνεπάγεται περαιτέρω μείωση του ισολογισμού της SMC κατά 2 910 εκατομ. FRF, που ισούται με 12,6 % του ισολογισμού του 1997 και με 10 % των καθαρών εσόδων από τραπεζικές δραστηριότητες το 1997.

ii) Μείωση της δραστηριότητας εμπορικής τράπεζας

Τα καθαρά έσοδα από τραπεζικές δραστηριότητες της SMC αναμένεται ότι θα μειωθούν, κατά τα έτη 1998 και 1999, κατά 25 % περίπου σε σύγκριση με το 1997, κατά τη διάρκεια του οποίου σημειώθηκε μείωση κατά 15 % σε σύγκριση με το 1996. Κατά το ίδιο χρονικό διάστημα, οι εναπομένουσες πράξεις με τους πελάτες και τα χαρτοφυλάκια τίτλων θα μειωθούν κατά το ίδιο ποσοστό. Η μείωση αυτή της δραστηριότητας εμπορικής τράπεζας θα είναι αποτέλεσμα εκούσιων ενεργειών που θα αναληφθούν αφενός μεν στο πλαίσιο της ανάκτησης του ελέγχου της πιστωτικής πολιτικής και αφετέρου των επιλογών στόχευσης της πελατείας που περιέχονται στο πρόγραμμα του αγοραστή.

iii) Διοχέτευση προς τα έξω ειδικευμένων οικονομικών και διοικητικών δραστηριοτήτων

Στο πλαίσιο της δραστηριότητας εμπορικής τράπεζας, η SMC προτίθεται να αποδεσμεύσει ειδικευμένες δραστηριότητες, ιδιαίτερα:

— φύλαξη τίτλων,

— διαχείριση για λογαριασμό τρίτων: η SMC θα παύσει να παράγει η ίδια τα χρηματοοικονομικά προϊόντα που διαθέτει στην πελατεία της, των οποίων το εναπομένον ύψος ανερχόταν σε 5,5 εκατομ. FRF στις 31 Δεκεμβρίου 1997,

— δραστηριότητες αγοράς και ρευστών,

— διαχείριση επιταγών.

Λαμβανομένων υπόψη των όσων αναφέρθηκαν ανωτέρω στο πλαίσιο της αξιολόγησης της βιωσιμότητας της SMC και των αναγκαίων αντισταθμιστικών μέτρων, ιδίως αυτών που αναφέρονται στο σημείο 5.3.2 στοιχείο i), κατά τη γνώμη της Επιτροπής τηρείται ο όρος που προβλέπεται στις κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με την πρόληψη στρεβλώσεων του ανταγωνισμού.

5.3.3. *Άλλοι όροι*

Η Επιτροπή θεωρεί επίσης αναγκαία την τήρηση και άλλων όρων που προβλέπονται στις κατευθυντήριες γραμμές.

Η αρχή του περιορισμού της ενίσχυσης στο ελάχιστο δυνατό συνεπάγεται ότι η SMC οφείλει να μεριμνήσει ώστε να διαθέτει επαρκή ίδια κεφάλαια για να εκπληρώσει τις κανονιστικές υποχρεώσεις της, τα οποία όμως δεν θα υπερβαίνουν το επίπεδο του ελάχιστου δυνατού. Ως προς το συγκεκριμένο θέμα, η Επιτροπή

παρατηρεί ότι η ανακεφαλαιοποίηση που πραγματοποιήθηκε από το κράτος υπαγορεύεται από την υποχρέωσή του ως μετόχου να τηρήσει τους κανόνες τους σχετικούς με τα ελάχιστα ίδια κεφάλαια, εφόσον επέλεξε να μην προβεί σε εκκαθάριση της τράπεζας. Η περαιτέρω εισφορά κεφαλαίων επαφίεται στον αγοραστή, ο οποίος θα αποφασίσει κατά πόσον είναι αναγκαία, σε συνάρτηση με τη φύση των δραστηριοτήτων και το χαρτοφυλάκιο της SMC, ώστε να είναι δυνατό να συναχθεί ότι μετά τις εν λόγω κρατικές ενισχύσεις, το επίπεδο κεφαλαιοποίησης της SMC δεν θα αυξηθεί πέραν του απολύτως αναγκαίου για την αναδιάρθρωσή της.

Σύμφωνα με τις κατευθυντήριες γραμμές, η SMC δεν πρέπει να μεταφέρει ζημίες που προκλήθηκαν από τις αυξήσεις κεφαλαίου για φορολογικούς λόγους.

Τέλος, είναι απαραίτητο να ελεγχθεί η ορθή εκτέλεση του προγράμματος αναδιάρθρωσης. Για το σκοπό αυτό, οι γαλλικές αρχές πρέπει να υποβάλλουν τακτικές εκθέσεις προς την Επιτροπή κάθε έξι μήνες από την ημερομηνία της απόφασης της τελευταίας και μέχρι την ημερομηνία ολοκλήρωσης των υποχρεώσεων που προβλέπονται από το πρόγραμμα αναδιάρθρωσης.

6. **ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ**

Συμπερασματικά, τόσο οι αυξήσεις κεφαλαίου που πραγματοποιήθηκαν κατά τα έτη 1993, 1994, 1995 και 1997, συνολικού ύψους 5 868 εκατομ. FRF, όσο και η χορηγηθείσα εγγύηση, ύψους 423 εκατομ. FRF, περιέχουν στοιχεία ενίσχυσης κατά την έννοια του άρθρου 92 παράγραφος 1 της συνθήκης. Δεδομένης της αβεβαιότητας ως προς την ακριβή αξία του φορολογικού κινδύνου, που αξιολογήθηκε από το γραφείο των εμπειρογνωμόνων σε 123 εκατομ. FRF, ενδείκνυται να υπάρξει περιθώριο διακύμανσης της τάξης του ± 10 % στην αξία της εγγύησης που κάλυπτε το συγκεκριμένο κίνδυνο. Συνεπώς, η ανώτατη εκτίμηση της επιτρεπόμενης ενίσχυσης ισούται με 6 303,3 εκατομ. FRF.

Τα μέτρα αυτά εξετάστηκαν σε συνάρτηση με το άρθρο 92 παράγραφος 3 στοιχείο γ) της συνθήκης, προκειμένου να διαπιστωθεί εάν μπορούν να θεωρηθούν ως συμβιβάσιμα με την κοινή αγορά. Σύμφωνα με όσα αναφέρθηκαν προηγουμένως, μπορεί να θεωρηθεί ότι οι ενισχύσεις που χορηγήθηκαν στην SMC τηρούν τους όρους που προβλέπονται στις κατευθυντήριες γραμμές για τη διάσωση και την αναδιάρθρωση προβληματικών επιχειρήσεων. Κατά συνέπεια, οι εν λόγω ενισχύσεις μπορούν να εξαιρεθούν της απαγόρευσης που προβλέπεται στο άρθρο 92 παράγραφος 1 της συνθήκης και στο άρθρο 61 παράγραφος 1 της συμφωνίας για τον ΕΟΧ, εφόσον μπορούν να θεωρηθούν ως συμβιβάσιμες με την κοινή αγορά, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 92 παράγραφος 3 στοιχείο γ) της συνθήκης και του άρθρου 61 παράγραφος 3 στοιχείο γ) της συμφωνίας για τον ΕΟΧ,

ΕΞΕΔΩΣΕ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΑΠΟΦΑΣΗ:

Άρθρο 1

Τα μέτρα που έλαβε η Γαλλία για τη στήριξη της Société Marseillaise de Crédit (SMC) υπό μορφή αυξήσεων κεφαλαίου 5 868 εκατομ. FRF, καθώς και η εγγύηση που χορήγησε το κράτος, ύψους 423 εκατομ. FRF, συνιστούν κρατικές ενισχύσεις κατά την έννοια του άρθρου 92 παράγραφος 1 της συνθήκης. Κηρύσσονται συμβιβάσιμες με την κοινή αγορά και τη συμφωνία για τον ΕΟΧ σύμφωνα με το άρθρο 92 παράγραφος 3 στοιχείο γ) της συνθήκης και το άρθρο 61 παράγραφος 3 στοιχείο γ) της συμφωνίας για τον ΕΟΧ, υπό την επιφύλαξη των όρων που απαριθμούνται στο άρθρο 2. Η επιτρεπόμενη ενίσχυση περιορίζεται σε 6 303,3 εκατομ. FRF.

Άρθρο 2

1. Η Γαλλία επιβεβαιώνει ότι η επιχείρηση εφαρμόζει πλήρως το πρόγραμμα αναδιάρθρωσης που υποβλήθηκε στην Επιτροπή, συμπεριλαμβανομένων των προτεινόμενων μειώσεων δραστηριοτήτων.

Υποβάλλει στην Επιτροπή αναλυτικές εξαμηνιαίες εκθέσεις, οι οποίες περιέχουν όλες τις απαραίτητες για την Επιτροπή πληροφορίες, προκειμένου να της επιτραπεί να ελέγχει την εφαρμογή και την κατάλληλη διεξαγωγή του προγράμματος αναδιάρθρωσης.

2. Η Γαλλία καταργεί τη δυνατότητα για την SMC να μεταφέρει φορολογικά ελλείμματα για το ποσό των φορολογικών ζημιών που καλύπτονται από τις αυξήσεις κεφαλαίου.

Άρθρο 3

Η Γαλλία ενημερώνει την Επιτροπή εντός δύο μηνών από την κοινοποίηση της παρούσας απόφασης για τα μέτρα που έλαβε προκειμένου να συμμορφωθεί με αυτήν.

Άρθρο 4

Η παρούσα απόφαση απευθύνεται στη Γαλλική Δημοκρατία.

Βρυξέλλες, 14 Οκτωβρίου 1998.

Για την Επιτροπή
Karel VAN MIERT
Μέλος της Επιτροπής